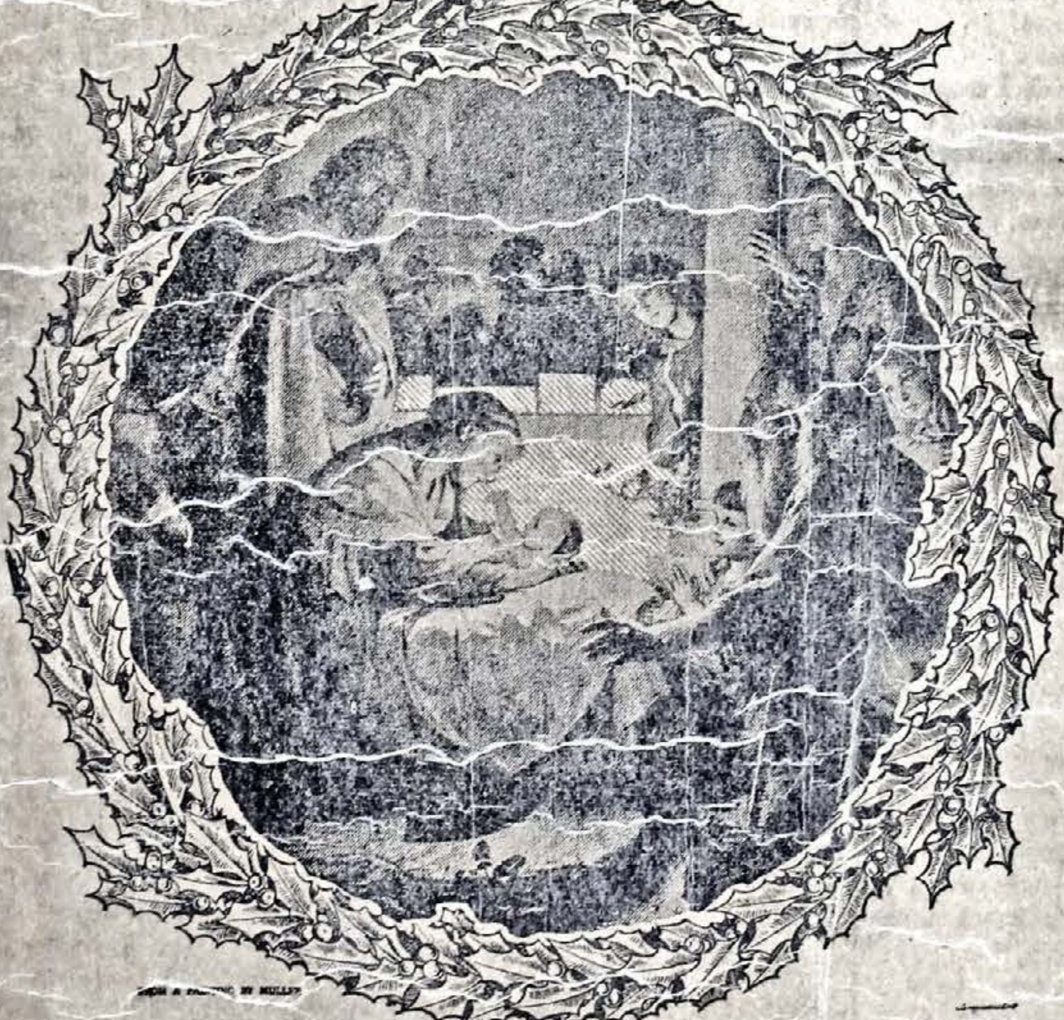

Рокъ XII. Скрентонъ, Па., Четверъ 7-го Сѣчня, 1904. Число 1.

Vol. XII. Scranton, Pa., Thursday, January 7, 1904. No. 1.

ХРИСТОСЪ РАЖДАЄТЬ СЯ!

Новая радость свѣту ся з'явила:
Пречиста Дѣва сына породила.
Звѣзда зъ востока волхвамъ возсіяе,
Рождество боже въ міръ благовѣщае.
В'ни-жь за звѣздою ѣдуть у дорогу,
Бы поклонитись цареви и Богу.
Надъ Вефлеемомъ звѣзда ясна стала,
Христа господу волхвамъ показала.
Они-жь предъ Христомъ падуть на колѣна,
И 'му дарують злато, миро, ливанъ.
Учувъ же тое царь Иродъ поганый,
Шле свое войско въ вифлеемскй страны.
Велить стинати дволѣтнй отроки,
Якъ проповѣли блаженнй пророки.
Заплаче Рахиль, нещасная мати,
По своихъ дѣтехъ, своихъ отрочатахъ!
Мы же ликуймо, мы же веселѣмъ ся,
Рождеству Твому, Христе, поклонѣмъ ся!

Небо и земля нынѣ торжествують,
Ангелскй вои пастырямъ вѣствують:
„Христосъ родивъ ся, Богъ воплотивъ ся,
Велія вамъ радость, всему свѣту сладость,
Всѣмъ веселость права воля нелукава!
Миръ вамъ, миръ! а Богу славу!“

Ради пастирѣ въ Вефлеемъ бѣжають,
Ангелскй речѣ мѣсту вповѣдають:
„Христосъ . . . . . .

Звѣзда зъ востока ясно засіяла,
Царямъ звѣздарямъ чудо повѣдала:
„Христосъ . . . . . .
Царѣ-звѣздарѣ ѣдуть въ тую страну,
Бы поклонитись державному пану.
„Христосъ . . . . . .

И мы Христови поклонъ нинѣ даймо,
И со ангелы разомъ заспѣваймо:
„Христосъ . . . . . .

Богъ предвѣчный народивъ ся!
Со небесъ прийшовъ днесь,
Абы спасъ усѣхъ насъ, намъ воплотивъ ся.
Ангелъ зъ неба возвѣщае:
„Веселѣть, ся, люде,
Миръ вамъ всѣмъ да буде й воля благая!“
Звѣзда ясна отъ востоку
Царямъ ся з'явила,
Въ Вифлеемъ справила къ Христу отроку.
Тріе цари ѣдуть со дары:
Звѣзда, ста, де Христа
Невѣста пречиста въ яслахъ повила.
Они жь 'му ся покланяють.
Золото и миро
И ливанъ-кадило у жертву дають.
Вѣчный царю, Христе Боже,
Даруй миръ, даруй хлѣбъ
И зело для худобъ, земли-жь урожу!

Ой сѣвъ самъ Христосъ тай вечеряти,
Входить до него божая Мати.
„Гой дай ми, сыну, вôдъ пекла, ключѣ,
Повыпускати всѣ грѣшнй душѣ“.
„Ой на-жь ти, мамко, вôдъ пекла ключѣ,
Повыпускати всѣ грѣшнй душѣ.
Лишь одну душу бай й не пускати,
Що зневажала вôтця тай мати,
Що зневажала, словомъ вкорила,
Словомъ вкорила, судомъ всудила.
Ще й другу душу бай не пускати,
Що не приймила бѣдного въ хату,
Що не приймила, не приодѣла,
Нѣкому добра не приобрѣла.
Ще й трету душу бай не пустити,
Що йшла фальшивымъ свѣдкомъ свѣдчити.
Тымъ трьомъ на вѣки въ пеклѣ горѣти,
Въ пеклѣ горѣти, въ смолахъ кипѣти“.

Перше Рôздво.

И роди сына своего первенца, и повитъ его, и положи его въ яслехъ: зане не бѣ имъ мѣста во обители. — И пастыріе бѣху въ тойже странѣ, бдяще и стрегуще стражу нощную о стадѣ своемъ. — И се Ангелъ Господень ста въ нихъ, и слава Господня осія ихъ: и убояша ся страхомъ веліимъ. — И рече имъ Ангелъ: не бойте ся: се бо благовѣствую вамъ радость велію, яже будетъ всѣмъ людемъ: — Яко роди ся вамъ днесь Спасъ, иже есть Христосъ Господь, во градѣ Давидовѣ. — И се вамъ знаменіе: обрящете младенца повита, лежаща во яслехъ. — И внезапу бысть со Ангеломъ множество вой небесныхъ, хвалящихъ Бога, и глаголющихъ: — Слава въ вышнихъ Богу, и на земли миръ: во человѣцѣхъ благоволеніе. — И бысть, яко отидоша отъ нихъ на небо Ангелы, и человѣцы пастыріе рѣша другъ ко другу: прейдемъ до Вифлеема, и видимъ глаголъ сей бывшій, егоже Господь сказа намъ. — И пріидоша поспѣшше ся, и обрѣтоша Маріямъ же и Йосифа, и младенца лежаща во яслехъ. — Видѣвше же сказаша о глаголѣ глаголанномъ имъ о отрочати семъ. — И вси слышавшіи дивиша ся о глаголанныхъ отъ пастырей къ нимъ. — Маріямъ же соблюдаше вся глаголы сія, слагающе въ сердцы своемъ. — И возвратиша ся пастыріе, славяще и хваляще Бога о всѣхъ, яже слышаша и видѣша, якоже глаголано бысть къ нимъ.

Лука гл. II, 7—21.

Марія.

Поема
ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
(Уривокъ.)

„Хазяинъ дома?“
На дворѣ крикнуло. „Указъ
Одъ кесаря, його самого,
Щобъ вы сьогодня, сей-же часъ,
Всѣ на ревізію у городъ,
У городъ Вифлеємъ ишли!“
И зникъ, пропавъ той тяжкій голосъ,
Тôлько луна въ яру гула.
Марія заразъ заходилась

Пекти опрѣсноки. Спекла,
Въ торбину мовчки положила
И мовчки за старымъ пôшла
У Вифлеємъ. „Святая сило,
Спаси мене, мôй Боже милый!“
Тôлько й промовила. Идуть,
Сумуючи собѣ обоє,
И вбогіи — передъ собою
Козу зъ козяточкомъ женуть:
Бо дома нѣ на кого кинуть.
А може Богъ пôшле дитину
Въ дорозѣ, отъ и молоко
Сердешнôй матери. Скотина
Иде пасучи ся, рядкомъ
Идуть за нею батько й мати.
И починають розмовляти
Поволи тихо. „Семіонъ
Протопресвитеръ—Йосипъ мовивъ—
Такеє-то пророче слово
Сказавъ менѣ: Святый законъ
И Авраама и Мойсея
Возъобновлять мужѣ єссеѣ.
И, каже, поти не умру,
Поки Мессію не узрю! —
Чи чуєшь ты, моя Маріє?
Мессія прийде!“ — „Вже прийшовъ,
И мы вже бачили Мессію!“
Марія мовила.

Найшовъ
Опрѣснокъ Йосипъ у торбинѣ,
Дає та й каже: „На, дитино!
Поки що буде, укрѣпись!
До Вифлеема не близенько,
Та й я спочину: утомивсь!“
Та й сѣли на шляху гарненько
Полуднувать. Отто-жь сидять,
А сонце праведне швиденько
До-долу котить ся — и глядь!
Сховало ся, и смеркло въ поли,
И диво дивнеє!... Нѣколи
Нѣхто не бачивъ и не чувъ
Такого дива! Ажь здрѣгнувъ
Святый тесляръ. Мѣтла зъ востоку
Надъ самымъ Вифлеємомъ, бокомъ,
Мѣтла огненная зôйшла,
И степъ и горы осіяла.
Марія зъ шляху не вставала —
Марія сына привела,
Єдиную тую дитину,
Що насъ отъ каторги спасла,
И пресвятая, неповинна
За насъ лукавыхъ, розпялась!
А недалеко край дороги,
Отару гнали чабаны,
Та й ихъ побачили. Небогу,
Ѣѣ й дитяточко взяли
И у вертепъ свôй принесли,
И чабаны його убогі
Еммануѣломъ нарекли.

До сходу сонця, рано-рано,
У Вифлеємѣ на майданѣ
Зôйшовъ ся людъ и шопотить,
Що щось непевне зъ людьми буде
Во Юдеѣ; гомонить
И тихне людъ. „О люде, люде!“
Чабанъ якийсь бѣжить, кричить:
— „Пророчество Єреміи,
Исаіи збулось, збулось!
У насъ, у пастирей, Мессія
Родивъ ся вчора!“... Загуло
У Вифлеємѣ на майданѣ:
„Мессія!... Исусъ!... Осанна!...“
И людъ розходивсь.

* * *

Черезъ часъ,
Чи черезъ два, прийшовъ указъ
И леґіонъ зъ Єрусалима
Одъ того Ирода; незриме
Й нечуте стало ся тогдѣ:
Ще дѣточки сповиті спали,
Ще купѣль грѣли матери,
Та марне грѣли, не купали.
Маленькихъ дѣточокъ своихъ:
Ножѣ салдаты сполоскали
Въ дитячôй праведнôй крови!
Такеє-то на свѣтѣ сталось!
Дивите ся-жь, о матери,
Що роблять Ироды царѣ!

Марія навѣть не ховалась
Зъ своимъ младенцемъ. Слава вамъ,
Убогимъ людямъ, чабанамъ,
Що привитали, заховали
И намъ Спасителя спасли
Одъ Ирода! Нагодували
И напоѣли, и дали
Кожухъ и свиту на дорогу
И, небораки, додали
Ослицю дôйну, и небогу
Зъ ѣѣ дитяточкомъ малымъ

И посадили й провели
Въ ночи тайными манôвцями
На шляхъ Мемфіскій. А мѣтла,
Мѣтла огненная свѣтила,
Неначе сонце, и дивилась
На ту ослицю, що несла
Въ Єгипетъ кроткую Марію
И Нарожденного Мессію. —
Якъ бы де на свѣтѣ хочь разъ
Цариця сѣла на ослицю,
То слава стала-бъ про царицю
И про великую ослицю
По всьому свѣту. Ся-жь несла
Живого истинного Бога!
Тебе-жь, сердешну, Коптъ убогій
Хотѣвъ у Йосипа купить,
Та здохла ты; мабуть дорога
Таки завадила тобѣ!

У Нилѣ скупанеє спить
Въ пелюшкахъ долѣ пôдъ вербою
Дитяточко. А мѣжь лозою
Зъ лозы колисочку плете
Та плаче праведная мати,
Колиску тую плетучи.
А Йосипъ заходивъ ся хату
Изъ очерету будувати,
Щобъ хочь укрыти ся въ ночѣ.
Зъ за Нилу сфінксы, мовь сичѣ,
Страшными мертвыми очима
На тоє дивлять ся; за ними
На голому пѣску стоять
По шнуру пирамиды въ рядъ,
Мовь фараонова сторожа,
И нѣбы фараонамъ знать
Вони дають, що правда божа
Встає вже, встала на земли,
Щобъ фараоны стереглись.

Марія найняла ся прясти
У Копта вовну; а святый
Йосипъ взявсь отару пасти,
Щобъ хочь козу ту заробить
На молоко малôй дитинѣ.
Минає рôкъ, коло хатины
Въ повѣточцѣ своѣй малôй
Той бондаръ праведный, святый
И гадки, праведный, не має,
Барило й бочку набиває
Та ще й курникає. А ты?
Не плачешь ты и не спѣваєшь;
Гадаєшь, думаєшь - гадаєшь,
Якъ його вчити, навести
На путь святый, святого сына,
И якъ його одъ золъ спасти,
Одъ буръ житейскихъ одвести...

Ще рôкъ минувъ. Коло хатины
Коза пасеть ся, а дитина
И невеличке козеня
У сѣняхъ грають ся; а мати
Сидить на призьбѣ коло хаты
Та вовну зъ кужѣля праде.
Ажь ось и самъ старый иде
Зъ цѣпочкомъ тихо по-пôдъ тыномъ;
Носивъ у городъ шапличокъ
Продать: йому медяничокъ,
А ѣй немудрую хустину,
Собѣ-жь несе на постолы
Ременю доброго. Спочинувъ,
Та й каже: „Доню! не журись:
Царя вже Ирода не стало.
Чогось у вечерѣ наѣвсь,
Та такъ наѣвъ ся, щой опрѣгсь, —
Такеє то менѣ сказали.
Ходѣмо, каже, у свôй гай,
У свôй маленькій тихій рай,
Ходѣмъ до домоньку, дитино!“
— „Ходѣмъ!“ сказала, та й пôшла
На Нилъ сороченята прати
Въ дорогу сынови. Паслась
Коза зъ козяткомъ коло хаты,
А Йосипъ сына габаглявъ,
На призьбѣ сидя, поки мати
На рѣчцѣ прала ті малі
Сорочечки; а потôмъ въ хатѣ
Поморщивъ добре постолы
Собѣ въ дорогу. Та й знялись
До схода сонця, по торбинѣ
На плечѣ взявши, а дитину
У двохъ въ колисочцѣ несли.

Нынѣшный Вифлеємъ.

Вифлеємъ є нынѣ однымъ зъ найбôльшихъ сѣлъ въ Палестинѣ и числить около 3000 душь. Мешканцѣвъ Вифлеєму уважають за найбôльше интеліґентныхъ зô всѣхъ селянъ які живуть въ околици Єрусалима. Знані они також зô свого высокого морального характеру. Цѣле населене Вифлеєму є христіяньске, але одні держать ся грецкого, други латиньского обряду. Цѣкава рѣчь, що Ібрагімъ Паша зруйновавши Єрусалимъ выгнавъ зъ вôдсѣля Туркôвъ а позволивъ Христіянамъ замешкати въ мѣсци де взяла початокъ ихъ вѣра.

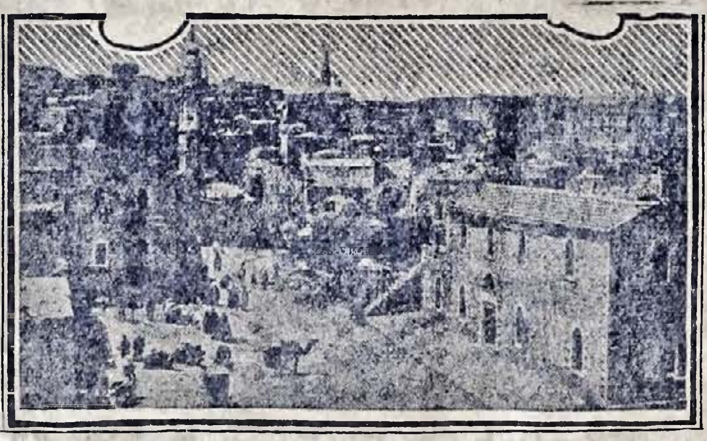
Мешканцѣ Вифлеєму управляють рôлю зъ пильностію якои незнають ихъ сусѣды Магометаны. Жѣнки Вифлеємскі суть такъ само працьовиті якъ и мущины. И одні и други працюють зарôвно и въ поли и дома. Пôдчасъ жнивъ можна побачити неодну дѣвчину якъ въ шапцѣ прикрашенôй блискучими монетами увихаєсь на поли.

Жѣнки Вифлеємскі знані суть зô своєи красы и гарнои поставы. Ихъ гарні поставы суть правдоподôбно наслѣдкомъ сего, що они носять на своихъ головахъ тяжкі збаны або кошѣ наповнені овочами та други рѣчи. Знані они також зô своєи шляхотности, отвертости та твердости характеру. Говорять, що они походять вôдъ хрестоносцѣвъ и все ще носять одягъ, котрый бувъ моднымъ въ сихъ часахъ. Одягъ сей є найкрасшимъ зô всѣхъ, які носять въ Палестинѣ а прикрашеный вôнъ чудными вышивками домашнои роботы.

Родина Вифлеємцѣвъ.

Передъ домами и на подвôряхъ, котрі суть спôльною власностію всѣхъ сусѣдныхъ домôвъ можна часто бачити жѣнки та дѣвчата якъ сидячи мелють зерно на малыхъ ручныхъ млынкахъ спѣваючи при тôмъ весело. Въ серединѣ хатъ други помагають мущинамъ вырѣзувати хресты та други рѣчи зъ скарупъ остригъ, які находять ся въ перскôмъ заливѣ. Ті рѣчи выроблювані неумѣлыми руками представляють неразъ немалу артистичну вартôсть. На деякихъ бôльшихъ скорупахъ вырѣзують они цѣлі образы, представляючі рождество Йсуса и т. п. Мешканцѣ Вифлеєма ведуть немалый гандель на Всходѣ и въ другихъ краяхъ выробами зъ мушель, зъ оливного дерева и зъ чорного каменя, якій добувають зъ Мертвого Моря.

Видъ нынѣшного Вифлеєму.

Хаты Вифлеємскі дуже порозкидувані безъ найменчого порядку. Въ цѣлôмъ Вифлеємѣ є властиво лишень одна улиця заслугуюча на сю назву а є нею дорога ведучи на ринокъ. Хто заѣде до Вифлеєму мусить зъ конечности звиджувати мѣсто пѣшки та спинатись по каменистыхъ а вузкихъ проходахъ полишеныхъ помѣжь домами. Декотрі однакъ зъ тыхъ проходôвъ мають доволѣ широкі камѣнні сходы. Домы збудовані по найбôльшôй части зъ бѣлого вапняка, однакъ майже всѣ они низонькі и покрыті плоскими дахами, що служать замѣсто улиць, бо одні домы коло другихъ стоять дуже близько. Бôльша часть домôвъ мае лише одну комнату и одні дверѣ, що выходять на улицю. Сѣ дверѣ стоять всегда отворомъ, готові приняти подорожного; гостинність є характеристичною цѣхою всѣхъ мешканцѣвъ Палестины. Въ наслѣдокъ сего все, що дѣєсь въ однôй хатѣ, є сейчасъ знане въ другôй хатѣ и жадна тайна не укрыесь передъ очима або слухомъ сусѣдôвъ. Въ сей спосôбъ всѣ мешканцѣ одного села суть собѣ „сусѣдами“.

Въ Вифлеємѣ нема уличныхъ лямпъ и тому люде вертають до хатъ и замыкають за собою дверѣ скоро пôсля заходу сонця.

Майже весь бизнесъ вôдбувае ся рано на ринку. Тутъ ґаздинѣ закуповують потрѣбну имъ поживу вôдъ перекупнѣвъ, що неразъ цѣлыми годинами торгують ся о цѣну одного предмету.

Хаты Вифлеємцѣвъ уряджені въ серединѣ дуже просто. В вняні пôдстѣлки, якихъ уживають вмѣсто постелей складають на день на полицѣ стоячі въ однôмъ кутѣ хаты. Въ другôмъ кутѣ стоить звычайно великій збанъ зъ водою. Сей збанъ наповняють жѣнки два разы денно водою, котру беруть зъ спôльнои керницѣ. При керници збирають ся товаришки, тутъ запôзнають ся жѣнки одні зъ другими и звôдси розходять ся звычайно мѣжь народъ всякі новины и сплетнѣ.

Малый ручный млынокъ находить ся въ кождій хатѣ. Печи мають глиняні. На печи стоить звычайно цѣлый день горня зъ кавою або великій горнець наповненый рыжомъ або бобомъ, що становлять головну поживу тамошныхъ людей. На стѣнахъ тыхъ, що держать ся грецкого обряду можна найти, ще позолочені образы святыхъ а на стѣнахъ латинниковъ невеликі хрестики. Вифлеємцѣ суть дуже горді зъ того, що замешкують мѣсточко, въ котрôмъ родивъ ся Спаситель.

Найцѣкавійшою рѣчею въ Вифлеємѣ є церковь Рождества зъ окружаючими ѣѣ грецкими и латиньскими монастырями. Церковь сю казала побудовати св. Єлена въ 335 року на мѣсци, на котрôмъ якъ кажуть, прийшовъ Христосъ на свѣтъ. Єслибъ ся церковь була зôстала збудована пôсля пляну св. Єлены то була-бъ прекраснымъ будынкомъ, але задля невѣдомыхъ причинъ церковь не зôстала выкôнчена пôсля ѣѣ пляну. Мимо сего навить такъ якъ ся церковь теперь выглядае, представляе она доволѣ хорошій видъ.

Вифлеємскій ринокъ въ торговый день.

Церковь ся є въ спôльнôмъ посѣданю Грекôвъ Латинникôвъ и Вôрменъ зъ котрыхъ кожді занимають припадаючу на нихъ часть, а окрôмъ сего мають свои маленькі капличкы въ тôмъ самôмъ будынку. К[illegible]лю надъ сею церквою мають Турки и вôддають [illegible] сѣдане рôжні святі мѣсця тымъ, хто заплатить [illegible]

більше. Греки, будучи найбогатшими зô всѣдныхъ Християнъ, мають найбôльшу каплицю. За се дуже гнѣваютъ ся Латиньники. Турецкй полісмены стоять у всѣхъ церквахъ палестиньскихъ, котрй находять ся въ спôльномъ посѣданю кôлькохъ християньскихъ вѣръ — для збереженя спокою та порядку и не безъ причины...

До ясканѣ въ котрôй находили ся ясла входить ся по марморовыхъ сходахъ, що находять ся пôдъ престоломъ. Тутъ вмѣсто стайнѣ находить ся невеличка каплиця прикрашена срѣбломъ и золотомъ. Золотй лямпы звисаючй многими рядами зъ камѣнного стелѣ кидають неясне, придавлене свѣтло на цѣле окружене. Ясла въ котрыхъ мавъ Христосъ лежати находять ся, якъ кажуть, въ церкви Марів Маджіора въ Римѣ. На мѣсци яселъ стоить престолъ а надъ нимъ образъ представляючій стайню въ котрôй Христосъ родивъ ся. Кромѣ сего є ще другій престолъ въ сѣй каплици поставленый на памятку трохъ царѣвъ, що принесли богатй дары. И надъ нимъ змальований велкій образъ представляючій сю подѣю.

Лямпы на престолахъ свѣтять ся день и нôчь. На пôдлозѣ зъ мармурового каменя вымалювана золота звѣзда а въ нѣй напись:

„Тутъ родивъ ся Христосъ зъ Дѣвы Маріи".

Цѣла каплиця невелика, бо лишь 37 стôпъ довга а 11 стôпъ широка. Стѣны прикрытй дорогими, але вже престарѣлыми диванами и малюнками. Тутъ приходять люде неразъ зъ найдальшихъ сторôнъ свѣта, а павши ницъ вôддають честь Спасителеви.

Пôдъ церковою находять ся многй печеры. Пôдъ однымъ зъ олтарôвъ находить ся темна печера, котрои отвôръ закратованый желѣзными кратами. При свѣтлѣ смолоскипôвъ и при помочи монахôвъ, що опроваджують тамтуды цѣкавыхъ можна бачити темну, глубоку пропасть. Чернець оповѣдає звичайно, що до сеи печеры кидано побитй на приказъ Ирода дѣти, а великій малюнокъ умѣщеный надъ отворомъ представляє сю страшну подѣю.

Найцѣкавѣйшою зъ всѣхъ печеръ є отся, въ котрôй мавъ жити и умерти св. Єронімъ.

Церква Рождества и монастырѣ побудованй на самôмъ верху горбка а зъ ихъ вежъ представляєсь прекрасный видъ на милѣ и милѣ довкола.

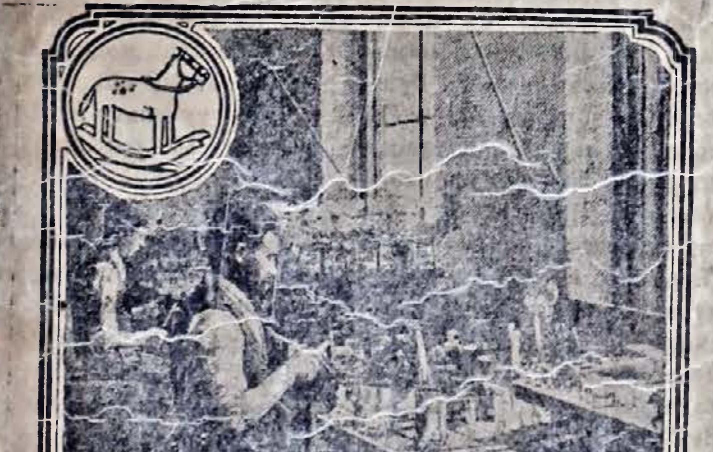
Веселыхъ святъ!

Всѣмъ вамъ, о братя, еміґранты,
Желаю нынѣ, якъ другъ и братъ:
Въ здоровлю, щастю проживайте.
Веселыхъ святъ! Веселыхъ святъ!
Лишь за Русь-Неньку при тôмъ дбайте,
Бо на ню злиднѣ падуть, мовь градъ;
За неи душу й тѣло дайте.
Веселыхъ святъ! Веселыхъ святъ!

* * *

И вамъ, о братя, въ старôмъ краю,
Борцѣ, герой зъ курныхъ хатъ,
Красшои долѣ я бажаю.
Веселыхъ святъ! Веселыхъ святъ!
Борѣтесь смѣло за Вкраину,
Борѣтесь смѣло за Вкраину,
Доки не згине ея катъ!
Мы на пôдмогу Вамъ полинемъ.
Веселыхъ святъ! Веселыхъ святъ!

Чтаня.

Робôтники, що роблять дѣточй забавки на Рôздво.

Въ Сполученыхъ Державахъ є 150 фабрикъ, що выробляють Рôздвяни забавки для дѣтей. Они выробляють що року забавокъ вартости 3 міліоны долярôвъ, а однакъ то все замало, щобы заспокоити 12 міліонôвъ ихъ маленькихъ костумерôвъ, якй жиють въ Державахъ. Бôльшу часть спродаваныхъ тутъ забавокъ спроваджують купцѣ зъ чужихъ краѣвъ, особливо зъ Франціи и Нѣмеччины.

РУСКІЙ ХЛОПЪ — А СЕРНА.

У Вѣдни выходить руска ґазета по нѣмецки, що зве ся »Ruthenische Revue«. Зъ 13. числа сеи ґазеты, сего року довѣдуемо ся ось що: Въ селѣ Баличахъ, коло Перемышля, въ Галичинѣ, збиравъ хлопъ ягоды у паньскôмъ лѣсѣ. На се надôйшовъ лѣсничій, тай не питаючи богато змѣривъ и пострѣливъ хлопа смертельно. Справа прийшла передъ судъ и лѣсничого засудили на три мѣсяцѣ вязницѣ. Але цѣсарь помилувавъ его — и панъ злѣсный дôставъ лишень 14 добъ звычайного арешту. — Коли въ р. 1897 позасуджувано ажь 80 хлопскихъ фамилій зъ того самого села Баличь за выборы и то якъ кажуть за „бездурно", втогды рускй послы старали ся, щобы той „добрый" цѣсарь помилувавъ ихъ — але надармо... Для хлопôвъ нема помилованя...

Панъ злѣсный вже вôдсидѣвъ свою кару въ Перемышли. Тымчасомъ такъ якось зложило ся, що разомъ зъ нимъ прийшовъ вôдсиджувати свою кару якійсь хлопъ именемъ Бесагъ. Тутъ доперва показало ся, якою то мѣрою мѣряють въ славной Галилеѣ хлопа и пана. Панъ лѣсничій стрѣливъ у паньскôмъ лѣсѣ въ хлопа и дôставъ за тое 14 добъ арешту — а хлопъ Бесагъ стрѣливъ на своимъ власнôмъ ґрунтѣ до серны и дôставъ за тое мѣсяць тяжкои вязницѣ або такъ званого кримiналу и мусѣвъ вôдсидѣти...

Такъ дѣе ся теперь въ Австріи абы рускій хлопъ знавъ, якого мае „доброго" цѣсаря і якй „справедливй" права, та зрозумѣвъ добре, що тôлько въ своѣй хатѣ може бути своя правда и сила и воля. Неволя и гнѣтъ, якого довше рускій народъ и пôдъ Москалемъ и въ Австріи и пôдъ Мадяромъ, лишень причиняє ся до поширеня и скрѣпленя у него идеи самостôйности Руси-Украины, котра дасть Богъ здѣйснить ся въ свôй часъ и приверне назадъ рускому народови давну его силу и славу.

А вы Русины въ Америцѣ запамятайте собѣ, що та руска ґазета „Ruthenische Revue" не лишень, що разомъ, але завсѣгды выступае въ оборонѣ руского хлопа та всього руского народу. Она выходить два разы на мѣсяць а коштуе на рôкъ лишень $1.50. Хто лишень знае по нѣмецки а є щирымъ Русиномъ нехай пôшле тй грошѣ на адресъ: Rev. Paul Tymkevich, 45 Oak St., Yonkers, N. Y. — а нехай не пожалуе того. „Ruthenische Revue" повинно знаходити ся въ кождôй американьско-рускôй читальни.

Запомога.

Марта***

На пару недѣль передъ выборами прислало ц. к. Староство завôзване до зверхности громадськои въ Грушовѣ, щобы „ґміна Грушôвъ" явила ся дня 14 мая въ сусѣдныхъ Ямниськахъ для вôдобраня запомоги для потерпѣвшихъ вôдъ повени.

Зверхность громадська зрозумѣла змѣстъ завôзваня буквально и 14 мая, въ пречудову робочу днину, все, що жило въ Грушовѣ, вырушило до Ямниськъ.

Панъ комісарь ажь напудивъ ся, вздрѣвши таке збѣговиско.

— А васъ тутъ чого тôлько?

— Та, проше вельможного пана комісара ласки, въ письмѣ стояло „ґміна".

— Етъ! вы нѣчого не розумѣете. Було прийти вамъ „вуйцѣ", зъ заступцемъ, чи присяжнымъ. Прецѣнь вы репрезентуєте „ґміну". Маете тутъ сотку. Роздѣлѣть помѣжь найбѣднѣйшихъ.

— Мы всѣ, мы всѣ бѣдні, — закричали хоромъ Грушовяны.

На лицѣ п. комісаря появивъ ся выразъ заклопотаня, безрадности. Йому зовсѣмъ не хотѣло ся дразнити купу. Роздразнена купа не вважае нынѣ и на комісарській уніформъ. Зрештою його выслали зовсѣмъ не на те, щобы дразнити.

— Ну, то роздѣлѣть межи всѣхъ.

— Дякуемо вельможному п. комісареви!

Зъ Богомъ, до дому!

— Роздѣлити межи всѣхъ — рахувавъ по дорозѣ вôйтъ — то выпаде по вôсѣмъ шѣстокъ на нумеръ.

— А хиба-жь богачѣ, такій Яць Козира, чи Швидюкъ, чи Логаза, чи иньшій, потребують запомоги? Та вôнъ оденъ зъ другимъ буде стидати ся брати вôсѣмъ шѣстокъ!

— Ой але-ле! Та они бы мене заразъ нынѣ збили, якъ бы не достали

— Та на що?

— А на горѣвку. Та сотка таки вся лишить ся у Шльомка. Отъ! ось тѣжѣнки, що йдуть передъ нами. Ажь пищить одна зъ другою, такъ бы выпила..

А далеко за рѣкою бѣлѣла резиденція Шльомка, грушôвська коршма крепка, величнa будова, яку не такъ скоро пôдгрызе зубъ часу.

— А вы, кумо, уже обробили ся въ городѣ

— Та де? Бульба не обмотичена, кукуруза въ хоптахъ, на капусти ще-мъ навѣть не копала. Вчора дощь, нынѣ таки въ городъ не пôду, вже пôзно.

— Таки такъ. Нынѣшня робота вже пропала. Отъ принесемо собѣ горѣвки...

— Ая-я! Таже мы нынѣ заробили по вôсѣмъ шѣстокъ.

А бѣдный Иванъ Безпальковъ, якому вода залила всю ниву за рѣкою, тисъ у кулацѣ вôсѣмъ шустокъ тай мурктѣвъ самъ до себе: „Гей на смѣхъ! Богачѣ достали на горôвку, а ты... Не дурный выгадавъ: Маешь рака набухай ся — иди молотити".

Зъ „Літ. Наук. Вістника".

На чужинѣ.

(Уривокъ)

Богдана Лепкого.

Чи побачу я васъ
Мои рôднй хаты,
Якъ весною наразъ
Розвинуть ся сады,
Якъ въ вишнячахъ пôдъ вôкномъ
Соловій вôдозвесь
И надъ соннымъ селомъ
Срѣбный спѣвъ розôллесь?

Чи побачу я васъ
Колосистй поля,
Якъ въ горячій жнивъ часъ
Зъ сходомъ сонця, до дня,
Выйдуть жвавй женцѣ
И задзвонять въ серпы
И в ланъ, якъ мерцѣ
Поглягать ся снопы?

Чи настане той часъ,
Чи настане коли,
Щобъ побачивъ я васъ
Мои рôднй браты,
Не зъ терновымъ вѣнкомъ,
Не зъ слезами въ душѣ,
Не зъ зôгнутымъ каркомъ
Въ рабськомy ярмѣ —

Тôльки ясныхъ, якъ день
И якъ вѣтеръ вôльныхъ
И якъ сонця огень
Невгасимыхъ, палкихъ,
Зъ серцемъ повнымъ любви
До людей и житя
И зъ бажанемъ красы,
Що не мае кôнця.

И зъ гадками що суть,
Мовь вôрлине крило,
Що якъ буря женуть,
Чоловѣче судно.
Ахъ! Хто скаже менѣ?
Я задержу житє,
Коли такъ. А якъ нѣ?
. . . .
Не питай ся — роби!

Зъ „Руслана".

— **Вп. Членамъ** товариства „Зоря" въ New York-у подаю свою сталу адресу. G. Pidsadoczny, Box 19, Jersey City. N. J.

Коляда.

(На нуту: »Небо и земля«).

(Посвята вшехполякамъ и галицкимъ рублевичамъ.)

Кацапъ и полякъ (2) нынѣ торжествують,
крулевство польске (2) на Руси будують.
Польща, диви ся, на ґвавтъ роди ся,
ляхи з'ѣзджають, „вецъ" уряджають,
рай обѣцяють, людъ розпивають,
комедіи грають, чудо, чудо повѣдають!

У Львовѣ градѣ (2) весела новина,
ляхи спѣвають (2): „Руси бе година?"
Польща, диви ся, и. т. д.

Słowo polsk'ee*) (2), вкравши грошѣ въ Касѣ,
крачить безличнo (2): „вамъ до того засѣ!
Польща, диви ся, и. т. д.

Всѣ-жь шматы служать 2) Słow'y якъ королю
и у спôдлѣню (2) творять его волю.
Польща, диви ся, и. т. д.

Замѣсть трохъ Царѣвъ (2)— кацапы прийдоша,
брехнѣ и доносы (2) въ дарѣ принесоша.
Польща, диви ся, и. т. д.

Польской гакатѣ (2) себе оферують,
рублѣ зъ Рассеѣ (2) въ карманы пакують.
Польща, диви ся, и. т. д.

А мы нуждену (2) натуру кидаймо
и за цѣпину (2) чимъ скорше хапаймо.
Польща, диви ся, и. т. д.

Зъ „Комара". Гриць Щипавка.

*) Найбôльше руснножерна польска часопись въ Галичинѣ.

…осъ Раждаеть ся!

…жаний Панове Урядники и Члены Р. Н. Союза!

Серце наше радуе ся и [в]еселить ся зъ трьохъ при[ч]инъ, що новонародженый [Х]ристосъ завитавъ и въ нашу бѣдну руску хату тутъ за чужинѣ и звеселивъ на[шу] цѣлу руску родину. За [illegible] днѣвъ закôнчить ся [illegible] рôкъ а зъ нимъ позакôнчити ся вся [illegible]

[illegible] и наша рôдна [illegible] Орґанізація Р. Н. [illegible] мае також чимъ тѣшити ся, бо число членôвъ въ старôмъ роцѣ взросло подвôйно а мѣсяць Октоберъ остане въ памяти на довгî лѣта, бо въ нѣмъ приступило 1107 новыхъ членôвъ.

Запалѣмъ и мы нашî серця въ день Рождества Христового до еще бôльшои любови до нашои народности и орґанізаціи и выкорыстаймо кожду хвилю для дальшого взросту и розвою Р. Н. Союза. Христосъ вôдродивъ и вôдновивъ цѣлый свѣтъ и загрѣвъ до нового житя, тожь крайный часъ наставъ для тыхъ, що були до теперь байдужнî и зимнî для всего що руске що рôдне, позбути ся того блуду и перестати жити самому для себе, все одно чи то молодець чи старець и хто ще не належить до Р. Н. Союза нехай чимъ скорше приступае, бо хто знае чи за мѣсяць два не буде за пôзно. — Зъ новымъ рокомъ наберѣмъ ся свѣжихъ новыхъ силъ въ цѣли пôднесеня народного духа и нашои орґанізаціи якъ найвыжше.

Тіи що въ старôмъ роцѣ (на щастѣ такихъ було мало) спали твердымъ сномъ и за мало або и цѣлкомъ нѣчого не подбали о взрôстъ Р. Н Союза нехай въ тôмъ новôмъ роцѣ пробудять ся и покажуть, що не тôлько словами, але и дѣломъ любять нашу орґанізацію.

Новый 1904 рôкъ есть ювилейный, бо вже десятый рôкъ нашъ Р. Н Союзъ жие и поступае впередъ. За тыхъ 10 лѣтъ Р.Н.С. неоднôй сиротѣ, неодному нещасному отеръ слезы и прийшовъ зъ помочею. Щобы вже и слѣдуюча ювилейна головна конвенція Союза не застала насъ мало приготоваными, длятого пукаемо до сердець всѣхъ нашихъ урядникôвъ та всѣхъ членôвъ Р. Н. Союза: вôджалуйте [illegible] труду особливо въ свята Рôздвянî и на Новый Рôкъ и старайте ся кождого, що еще не належить, абы вступивъ въ члены и [illegible] не тôлько старшихъ але головно молодѣжь и дѣти, бо въ нихъ лежить будучнôсть Союза. Нехай кождый бодай одного нового члена придбае а Р. Н. Союзъ до головнои конвенціи може дôйти до 10.000 членôвъ. При тôй способности складаемо щиру подяку всѣмъ мѣсцевымъ Урядникамъ и прочимъ потрудившимъ ся въ старôмъ роцѣ и желаемо, щобы Всевышній скрѣпивъ Вашî силы до дальшои ревнои працѣ.

Желаемо всѣмъ веселыхъ Святъ Рôздвяныхъ а заразомъ засылаемо вже впередъ поздоровлене и желане въ Новымъ Рокомъ.

Працюймо дальше вспôльно и не уважаймо на жаднî перешкоды а успѣхъ буде певный!

Зъ Богомъ впередъ!

Вôдъ головного уряду Р Н. Союза въ Америцѣ.

О. М. Стефановичь, предсѣдатель,
С. Ядловскій, секретарь,
А. Шаршонь, касіеръ.

Що чувати въ свѣтѣ.

ПОЛІТИКУ президента Рузвелта и его правительства починають острокритикувати въ конґресѣ. При дебатѣ надъ справою панамского каналу, сенаторъ Морґанъ накинувъ ся на правительство за его становище въ справѣ проголошеня независимости Панамы и на горячу вдачу президента. Першій разъ въ житю — говоривъ вôнъ — соромлю ся за сю вôтчину, котра перейнає ся заборчою політикою и не перебирае въ средствахъ, щобы тôлько мати геґемонію надъ полуднево-американьскими державами и каналъ черезъ Панаму. Въ наслѣдокъ сего Сп. Державы стоять нынѣ на военнôй сторонѣ супротивъ Колюмбіи и хто знае, що зъ того може выйти?

Президента Рузвелта порôвнавъ бесѣдникъ зъ цѣсаромъ Вильгельмомъ. Оба они мають однакову вдачу. Оденъ и другій готовый проголошувати нынѣ независимôсть якоись державы, анектувати еѣ яко свою власнôсть. Зъ того заключаю — кôнчивъ сенаторъ Морґанъ — що президентъ находить ся пôдъ вплывомъ очайдухôвъ и авантурникôвъ.

Ще острѣйше нападавъ на президента въ низшôй палатѣ конґресу републиканець Дінсморъ. Сей доказувавъ що справу панамского каналу можь було поладнати чесною дорогою, безъ крутнѣ и неприродного ествованя Панамы. Въ кôнци закинувъ президентови, що вôнъ прямо нарушивъ конституцію, зъ чого повиненъ оправдати ся передъ трибуналомъ народа.

Въ оборонѣ президента промовлявъ сенаторъ Гімъ, зъ Илинойсъ, та его оборона була дуже слабка.

ВѢЧНÎ безпорядки и довгій рядъ революцій на островѣ Гайті можуть легко скôнчити ся его прилученемъ до Сп. Державъ. Американцѣ вôдъ давна мали апетитъ на той гарный и богатый островъ, а теперь коли въ протягу одного року выбухла тамъ пята зъ ряду революція, заговорено голосно про его анектоване. Сенаторъ Гейборнъ зъ Айдаго внѣсъ навѣть онногды въ конґресѣ спôльну резолюцію, якою домагае ся вôдъ правительства заведеня ладу въ републикахъ Сенъ Домінґо и Гайті та прилученя островôвъ до Спол. Державъ. Чейже ясно сказано!

Конґресъ не ухвалить вправдѣ, щобы сейчасъ анектувати островы, бо батьки нашои републики е обережными людьми, та за те можуть они взяти ся на хитрощѣ. Именно може конґресъ здати сю справу на президента Рузвелта, а той вже все зробить якъ слѣдъ. Такъ само було зъ панамскимъ каналомъ.

ВЫСША палата конґресу потвердила оногды цловый договôръ зъ Кубою 57 голосами противъ 18. На основѣ сего договору цло на кубаньскî товары, спроваджуванî до Сп. Державъ, буде о 20 процентъ низше, чимъ було доси, а цло на товары американьскî, вывоженî до Кубы, мае бути о 20 до 50 процентъ низше вôдъ товарôвъ, що походять зъ иншихъ державъ.

ВСѢ поступовî елементы свѣта, кождый, кому добро людства лежить на серци, е ворогомъ Росіи. Посолъ Бебель, проводирь нѣмецкихъ соціялістôвъ, грôмко протестувавъ сими днями въ нѣмецкôмъ парляментѣ противъ поведеня свого правительства, котре починае братати ся зъ Росією, а при тôй нагодѣ звертавъ увагу на се, що дѣе ся въ Росіи.

Держава царя — сказавъ Бебель — е фактично гнѣздомъ тьмы, державою варварствъ. Весь цивілізованый свѣтъ повиненъ протестувати противъ мерзкихъ дѣлъ, жорстокостей и звѣрствъ російского правительства, не братати ся зъ нимъ. Бесѣдникъ покликавъ ся на рѣзню жидôвъ въ Кишеневѣ, яка була дѣломъ правительства, потоплене тысячѣвъ Китайцѣвъ въ рѣцѣ Амуръ черезъ російского ґенерала, на страшный гнетъ поневоленыхъ народôвъ и на акта, найденî въ шпіона Вайсштайна, зъ котрыхъ выходить, що царь и его правительство знали добре, що дѣяло ся въ Сербіи передъ убійствомъ короля Александра черезъ заговôрникôвъ и були точно поинформованî про приготованя до заговору. Помимо того нѣхто не остерѣгъ короля — отже ясно, що царь изъ своимъ правительствомъ брали участь въ тôмъ убійствѣ.

Звѣрства, якихъ допускае ся царскій урядъ — кôнчивъ Бебель — е ганьбою цивілізаціи и державъ, котрî зачисляють ся до цивілізованыхъ.

ПРО НОВЫЙ скандалъ въ родинѣ австрійского цѣсаря звѣщае часопись „Frankfurer Zeitung.“ Именно 20-лѣтна архикнягиня Елизавета, одинока дочка помершого престолонаслѣдника Рудольфа, а вôдъ 23. сѣчня 1902 р. жена князя Оттона Віндішґреца, мала застрѣлити оногды любовницю свого мужа, спѣвачку Зіґлеръ. Архикнягиня дознала ся вôдъ когось, що еи мужь бавить ся зъ любовницею въ своихъ апартаментахъ. Розлючена страшенно взяла револьверъ и однымъ выстрѣломъ ранила служащого, котрый не хотѣвъ допустити еѣ до апартаменту мужа, а другимъ убила спѣвачку, яку дѣйсно застала зъ мужомъ. Трета кулька була мабуть призначена для невѣрного мужа, та сей вспѣвъ розоружити архикнягиню и тымъ робомъ спасъ свое жите.

Дѣяло ся се въ Празѣ, стол. Чехіи.

ЖЕНЩИНЫ въ Даніи одержать право голосованя! Міністеръ справъ внутрѣшныхъ предложивъ въ даньскôмъ парляментѣ проектъ, пôсля якого всѣ женщины, котрî платять податки, мали бы одержати право голосованя при выборахъ комунальныхъ. Рôвночасно введено-бы тамъ тайнî выборы.

АВСТРІЯ, Нѣмеччина, Италія, Туреччина, Испанія и Греція грозять Сербіи, що зôрвуть зъ нею дипльоматичнî зносины, коли она не покарае убійникôвъ короля Александра. Телеґрамы звѣщають, будьто бы послы згаданыхъ державъ опустили вже Сербію и розъѣхали ся домôвъ.

Бувъ-бы се новый и тяжкій ударъ для короля Петра Караджорджевича. Сербія, збойкотована черезъ сумежнî державы, не могла бы довго дихати, а тугодѣ карати убійникôвъ, котрî е спôльниками нового короля.

РЕПУБЛИКАНЬСКА партія мае вже таку силу въ испаньскôмъ парляментѣ, що загадуе перевести рядъ реформъ, котрî мають звôльна переобразити монархію въ републику. Наслѣдкомъ сего подалось до димісіи дотеперѣшне міністерство. Въ складъ нового міністерства увôйде такожь кôлькохъ републиканцѣвъ.

ЗОНЧЕВЪ, проводирь македоньскихъ повстанцѣвъ, ѣде до Америки въ цѣли аґитаціи. Въ переѣздѣ черезъ Вѣдень заявивъ вôнъ оногды, що на веснѣ мусить прийти до вôйны Болгаріею и Сербіею зъ однои, а Туреччиною зъ другôи стороны.

ТЕЛЕҐРАМЫ звѣщають, будьто-бы въ послѣднôй хвили зависли знов на далекôмъ сходѣ грôзнî военнî хмары. На японьску ноту мала вôдповѣсти Росія, що не може теперь выцофувати ся зъ Манджуріи anѣ бути бôльше уступчивою для вымогôвъ Японіи. Наслѣдкомъ сего почала Японія приготовляти ся до вôйны зъ нею и то зъ такимъ поспѣхомъ, що годѣ вже посуджувати еѣ объ якî небудь хитрощѣ. Добре поинформованî круги доказують, будьто-бы Японцѣ мали запевнену помôчь Анґліи та Америки и звôдси ихъ смѣливость.

Вôйны можна надѣяти ся кождои хвилѣ.

Дописи.

Ансонія, Конн.

Народне свято въ Ансоніи.

Заповѣджене на день 1. сѣчня 1904 торжество посвяченя памятника на могилѣ пок. о. Антонія Бончевского вôдбулось тамже справдѣ величаво.

Американьска Русь зôбралась громадно абы пошанувати память, одного зъ найлѣпшихъ сынôвъ Руси–Украины, найщиршого патріота заморскои Руси, що зложивъ свои кости на вôльнôй Американьскôй земли.

Уже въ навечеріе торжества прибуло 6 священикôвъ, товаришѣвъ и почитателѣвъ покôйного а другого дня рано приѣхавъ о. Арданъ.

По короткôмъ вôдпочинку поспѣшили священики до церкви сповѣдати вѣрныхъ що численно приступали до сповѣди позаякъ бувъ се также рôдъ місіи.

По сповѣди вôдправлено за душу покôйного парастасъ, до котрого стануло 7 священикôвъ. Але не бувъ се звычайный парастасъ, — се бувъ плачь — молитва за душу брата, що такъ вчасно покинувъ свою рôдню.

Священикамъ, товаришамъ покôйного тиснулись слезы до очей коли поминали въ молитвѣ его имя а зôбранî вѣрнî, его власнî парафіяне и прибувшî зъ другихъ сторôнъ не устами але серцемъ спѣвали-молились а всѣмъ намъ здавалось, що духъ покôйного уносить ся понадъ нами. Такихъ парастасôвъ не такъ часто лучаесь бачити и чути.

Другого дня рано знов сповѣдались вѣрнî, були читанî литургіи а о 9. год. стали до соборнои Службы Божои оо. Велигорскій, Тимкевичь и Добротворъ. Другî сповѣдали. Церковь була переповнена вѣрными. Що було сказано о вчерашнôмъ парастасѣ то само повторилось, навѣть въ вызшôмъ степени, на Службѣ Божôй.

По Службѣ Божôй вырушивъ похôдъ на цминтарь для посвяченя памятника. Похôдъ се бувъ справдѣ импонуючій. На передѣ йшла американьска хоруговъ, за нею хрестъ и хоругви церковнî, дальше братство св. Петра и Павла въ порядныхъ мундурахъ зъ жалобными вôдзнаками, братство сестричне св. Ольги, по тôмъ духовеньство, делеґаты: Д. Ванько зъ Jersey City, Мартинъ Пелехъ и Авк. Телепъ зъ Yonkers, N. Y. Демяновичь зъ Waterbury, и Ив. Венцко зъ Seymour, Conn., въ кôнци величезне число прочихъ участникôвъ.

На могилѣ Покôйника промовивъ о. Дмитрôвъ такими словами:

„Не вмирае душа наша.
Память праведного зъ похвалами.

Поневолена Русь-Украина богата въ могилы своихъ найлѣпшихъ сынôвъ — богата въ могилы молодыхъ, въ самôмъ цвѣтѣ вѣку, пôдъ тягаромъ працѣ знесиленыхъ упавшихъ героѣвъ народного дѣла.

Поневолена и понижена еѣ церковь сумуе надъ невôджаловаными робôтниками.

Та вже хиба така доля наша, що мусимо покрывати сирою землею найкрасшій нашь цвѣтъ, найлѣпшу надѣю нашу.

Ще не давнî часы, якъ въ найбôльшôй потребѣ народныхъ силъ, закопала въ сиру землю Русь-Украина такихъ молодыхъ народныхъ провôдникôвъ, якъ Навроцкій, В. Барвѣньскій, Бобикевичь, Олеськôвъ и др.

Одного зъ такихъ робôтникôвъ выслала батькôвщина за море зъ заповѣтомъ: праця для народу, борба за права рôдноі церкви !

Ще и рôкъ не минувъ, якъ цѣла Ам. Русь здрôгнулась на звѣстку про смерть незабутого о. Антона Бончевского. Ще и рôкъ не минувъ, якъ всѣ свѣдомî Русины, якъбы жовнѣры на рукахъ зъ поля битвы вôднесли свого гетьмана на вѣчный спокôй. Ще на тôмъ гробѣ не зôвяли цвѣты смутку и жалю — а вже мы нынѣ громадно зôбрали ся, щобъ опять вôддати честь Покôйному-Робôтникови, и щобъ на єго могилѣ покласти св. крестъ — знамя правды и любови.

Та пôдъ тымъ св. знакомъ, котрый е и символомъ житя Покôйного зложили мы, здаесь, якъбы вчера, чоловѣка характерного, патріота щирого, священика примѣрного, товариша любого и милого. Подивѣть ся тамъ въ глубину тои могилы — тамъ пôдъ тымъ каменемъ тяжкимъ, на три сяжнѣ глубоко въ земли, въ дорогôй домовинѣ спочивае чоловѣкъ характерный, патріотъ щирый, священикъ примѣрный, товаришь любый! Въ останне погляньте.

А нѣмъ полишимо ту святу могилу, а нѣмъ посвятимо той крестъ, котрый мае на вѣки сторожити нашихъ святощѣвъ, мы зôбранî ту маемо посадити незабудьки на тôй святôй нашôй могилѣ. А тî незабудьки, що будуть обгортати ту святу могилу, то праця за украиньско-рускій народъ и борба за свою рôдну руску, не латиньску церковь; якъ се сповнимо — будемо годнî помолити ся на гробѣ Покôйного, бо сповнимо єго заповѣтъ“.

Посвяченя надгробного креста довершивъ секретарь Рады Духовнои о. Макарь.

Опôсля вôдспѣвано [illegible] „Вѣчная память“ Покôйному а фотоґрафъ [illegible] фотоґрафувавъ цѣлу групу разомъ зъ памятникомъ въ тôмъ самôмъ [illegible] рушивъ похôдъ назадъ [до] церкви.

На торжество на[illegible] также телеґрамы, вôд[illegible] честь Покôйникови и [illegible]куючимъ память его.

Зъ Лемковщины, Галичина.

Лихй часы настали теперь для худобныхъ дѣвчатъ, бо якъ прийдуть сваты сватати, то непросять о руку дѣвчины, але о стôвки. Одного разу, пару недѣль тому назадъ прийшовъ Василь до Настѣ просити о руку. Рада въ раду выпили собѣ на смѣлость, а потôмъ сваты въ имени молодця Василя пытають ся господаря дому: Господарю! и якъ же вы зробите зъ нами, чи мы дôстанемо по що мы ту прийшли? Господарь. Я не знаю, бо я худобный а вы певно больше схочете якъ мене стати. Сваты въ имени Василя говорять: мы бы хотѣли одъ васъ Настю и 8 стôвокъ. У насъ ґрунтъ великій, буде на чôмъ робити и куды волы та коровы пасти. — Добре, добре, каже господарь, але мене не встанѣ на вôсѣмъ стôвокъ, вы замного хочете одъ мене. Сваты: — не много, не много! Намъ инде дають тысячь, але Васильови лѣпше подобае ся Настя то одъ васъ менше хоче о двѣ стôвки. И дальше радили, радили, але ничь невспѣли тôлько собѣ пôдпили тай зъ нѣчимъ пôшли. Отець до Настѣ говорить: — Знаешь Настусю, тобѣ лѣпше до Америки пôти, тай мене не выведешь на великій кельчикъ, бо о сто пятдесять ...екше якъ о вôсѣмъ стôвокъ.

...ъ селѣ Клопôтници коло Перегримки, повѣтъ Ясло, живъ собѣ мельникъ при фолюской рѣцѣ, та пеглювавъ пшеницю, якъ польска пословиця каже, чи въ пйонтекъ чи въ сьвйонтекъ — чи недѣля чи свято. Меле якъ тôлько мае що, а хотяй прийде и камень поковати, то недбае чи то недѣля чи свято, чи въ церкви утреню правять чи Службу Божу, то все одно. Але доки, якъ кажуть, збанокъ воду носить то носить, але прийде часъ що ся ушко урве тай по збанку. Такъ и въ нашимъ мельникомъ стало ся. Бувало повна млинниця клекоту, лоскоту повна и хата проклонôвъ, якъ кажуть, на чôмъ ... стоить. Бувъ то чо...ъ злосливый, нетерпе..., любивъ проклоны ...якъ горѣвку и яке ...жите така була смерть. ...овъ на загоны и тамъ ...въ ся и заспавъ вѣчномъ. За житя не...авъ вôнъ церковь, ...ження то и померъ ...вященика и безъ вся...орядку.

...элѣ Переґримцѣ не...сынова такъ матѣръ ...а и шановала, що ...аты выкинула за ...е мати бѣжучи ...ôгъ потрафила ся ...стовпъ въ две...ва якъ ударила ...ь вôдтяла ма...нѣ пальцѣ.

...атѣрь вôдвезли ...ю до Ясла и ...о болю умерла. ...ь того року бо...до Америки иде ...ѣхало четверо: ...въ и двѣ дѣв... Телепъ вже третымъ разомъ, Марія Телявска, Текля Дудра и Осифъ Телепъ сынъ Гриця Телепа, хлопець. Дѣвчата до Нюйорку, а Телепы до Олифанту. Вôдъ насъ зъ Роздѣлю есть всѣхъ въ Америцѣ звышь сто шѣсдесять (160) а зъ Боднарки звышь 300.

Андрей Пижъ.

Зъ Trenton, N. J.

Въ нашôмъ мѣстѣ е досыть Русинôвъ, але що зъ того, коли угорскй говорять по найбôльшôй части по словеньски а галицки знову польщать ся та встыдають ся своеи бесѣды и вѣры. Вже неразъ чувъ я якъ Анґлики питають ся нашого чоловѣка що вôнъ за оденъ, то вôнъ вôдказуе, що Полякъ, думаючи, що Полякъ щось лѣпшого якъ Русинъ. Але коли Анґлики довѣдають ся пôзнѣйше якій вôнъ е, то называють такого потому „крейзі" и смѣють ся зъ него, що вôдрѣкаесь свои народности. А то встыдати ся анѣ вырѣкати ся свого нема чого, бо якимъ ся хто народивъ такимъ мусить остати а зъ перекинчикôвъ кождый розумный лишь засмѣе ся.

В. Дубчакъ.

Зъ Прайсбурґъ, Па.

Дня 21-го Децембра забило тутъ Русина именемъ Миколая Хруща, що походивъ зъ села Ревидѣ, пов. Сянокъ въ Галичинѣ. Забило его у майнахъ де небôщикъ робивъ. Запалювавъ два разы скрипса, але коли другій разъ запаливъ сталось нещасте: не встигъ утечи а огонь такъ сильно вдаривъ, що кинуло его на землю и поломало ему крижѣ. Умираючого привезли до дому и вôнъ жадавъ руского священика до сповѣди, але, що мавъ жѣнку польку и належавъ до бр. св. Кир. и Методія, що стоить въ Обществѣ, то не зробили его волѣ, не послали по руского священика, але закликали польского. Той его высповѣдавъ, почѣмъ небôщикъ вôддавъ Богу духа. Жадного члена зъ того братства до котрого вôнъ належавъ не було въ ночи коло тѣла, бо то хрунѣ, хиба що радикалы прийшли посидѣти тй, що близше мешкають, хочь вôнъ до ихъ братства не належавъ. Тй братя, до котрыхъ вôнъ належавъ, хотѣли дати тѣло поховати на словеньскôмъ цминтари, щобы ихъ твердо-уніятскій священикъ дещо заробивъ (бо, кажуть, не мае зъ чого жити), але жѣнка сказала имъ, що коли они такй люде, що анѣ оденъ зъ нихъ не прийшовъ посидѣти якъ тѣло лежало за 4 ночи, то она его дасть поховати де сама знае и поховала его на польскôмъ цминтари. Єще казала, що они тôлько любять людей у братствѣ коли живй и платять, тогды ихъ перетягають до себе (небôщикъ належавъ давнѣйше до „Союза") а коли хто умре, то за нимъ анѣ песъ не брехне. И такъ дѣйсно було, що тôлько сама жена небога мусѣла ся всѣмъ клопотати а „братôвъ" не було.

А ще ся хвалять, що до ихъ Общества много людей приступае — то слава безъ пожитку. Тѣште ся непеченымъ хлѣбомъ, коли сте негоднй одного Русина поховати тôлько ажъ Поляки вашихъ небôщикôвъ ховають. Видно, що Поляки лѣпше серце мали якъ твердй уніяты Русины вôдъ Общества, бо поховали его хочь не належавъ до ихъ орґанізаціи. Добре крутити якъ ся е де змѣстити. Люде що мешкають на другихъ плейзахъ и не знають порядкôвъ твердыхъ уніятôвъ — може имъ еще и вѣрять, але мы що тутъ мешкаемо видимо дуже добре на власнй очи якъ они поступають.

С. С.

Зъ Олифантъ, Па.

Заповѣджене представлене театральне вôдбуло ся у насъ дня 25-го Децембра на латиньске Рôздво. Аматоры грали образецъ зъ подѣй аґрарныхъ страйкôвъ „Страйкъ". Авторъ о. Ник. Струтиньскій хотѣвъ показати публицѣ руско-американьскôй всѣ тй над'ужитя рôжныхъ властей, якй дѣють ся въ Галичинѣ при страйкахъ. Аматоры, зваживши на дуже скупе число пробъ, грали загально добре. Гостей зôбрало ся высше 5 сотокъ. У насъ вôдчуваесь великій бракъ літературы драматичнои. — Особливо здалибъ ся дуже театральнй образки аґітаційнй таки зъ нашого американьского житя — оныбъ далеко больше заинтересовали людей, якъ подѣѣ изъ старого краю, деякимъ людямъ вже майже чужй.

Гость.

Зъ Ню-Йорку, Н. Й.

Дня 17 Децембра. 1903 тов. „Зоря" обходило торжественно 3-лѣтну рôчницю свого заснованя. О 10-ôй рано згаданого дня вôдправивъ о. Пôдгорецкій въ Jersey City, N. J. Службу Божу на інтенцію товариства а опôсля выголосивъ вôдповѣдну проповѣдь, загрѣваючи усѣхъ щобъ и дальше трудились надъ розвоемъ товариства а вкôнци внѣсъ основателямъ и членамъ „Многая лѣта".

О 8-ôй вечеръ зôбрались члены въ гали де вôдбувають мітинґи — надъ дверима котрои першій разъ красувала ся гарна руска напись: „Товариство Зоря". Тутъ члены засѣли до спôльнои гостины и забавлялись прекрасно при спѣвѣ пѣсень „Не пора, не пора" и другихъ.

Членъ товвриства,
А. К.

ЄСЛИ на якôмъ плейзѣ е васъ лишь 5 Русинôвъ а хотѣли бысте приступити до Союза, то заложѣть собѣ маленьке братство и напишѣть про се головному секретарови S. Ja... Jersey City, N. J. ... дасть близшй поясне... ... потрѣбнй рѣчи.

ПѢСНЯ.

А въ девять сотъ третôмъ роцѣ
Мавъ я досить слѣзъ у оцѣ,
Плакавъ якъ выѣздивъ зъ дому,
Но не казавъ ничь нѣкому
Якъ мя серце болѣло!

Було то въ маю, весною,
Якъ пращавъ ся зъ родиною,
Зъ пріятелями моими
Серцю мому дорогими —
Серце зъ жалю пукало!

Попращавши маму, тата,
Пріятелѣвъ, сестру, брата
Хоть ся серце на пôвъ крае
Мене бѣда выганяе
За хлѣбомъ шукати въ свѣтъ!

Сѣвъ въ колею, задумавъ ся:
Ахъ мôй Боже на щомъ здавъ ся?
Анѣ щастя анѣ долѣ,
Пôддаю ся Божôй волѣ,
Най такъ буде якъ Богъ дасть!

Ѣду черезъ мѣста, села,
Душа моя невесела:
Лишивъ жѣнку, лишивъ дѣти,
Самъ мусѣвъ въ свѣтъ полетѣти,
Щобъ долю поправивъ!

Пріѣхавъ я до Кракова
И ту бѣда однакова.
Сѣвъ на колей тай пôгнавъ ся
Ажъ за три дни я дôставъ ся
Та до мѣста Гамбурґа!

Въ рôжнй чуда надививъ ся,
А на морю набѣдивъ ся:
Анѣ ѣсти, анѣ спати,
Зъ ложка тяжко ся пôднятн
Такій хорый, що ажъ страхъ!

Въ такôй бѣдѣ двѣ недѣли
Черезъ море мы летѣли;
Досить бѣды, страху маю,
Но гадковъ ся потѣшаю:
Въ Америцѣ буде рай!

А на шифѣ нарѣкають,
Другй скачуть и спѣвають
А въ менѣ ся серце крае
А жаль слезы вытискае —
Но до Бога вздыхаю!

Въ такôмъ шумѣ, въ такôмъ крику
Дôставъ я ся въ Америку
А ту чужа мова, люде —
А щожъ зô мновъ теперь буде,
Яку собѣ раду дамъ?!

Пôшовъ на бордъ до родака,
Родакъ ласый якъ собака:
Якъ псу ѣсти давъ и спати
Та штырнайцять казавъ дати
За мѣсяць долярикôвъ!

Выбачайте а у мене
Нема цента у кишени
А ту жѣнка пише зъ краю:
„Давай грошѣ!" — я не маю —
Хоть йди тай утопи ся!

Горе бѣдному на свѣтѣ,
Бѣда въ зимѣ, бѣда въ лѣтѣ.
Боже, Боже милостивый
Чомужь я такъ нещасливый
На той свѣтъ народивъ ся?!

Вôдъ фабрики до фабрики
Ходжу, подеръ черевики,
Жию цѣлкомъ безъ охоты,
Анѣ грошей нѣ роботы
Бѣда, тай бѣда!

За шѣсть недѣль такой муки
Дôставъ я ся въ добрй руки:
У пекарни муку вожу,
Мало житемъ не наложу
Такъ гôренько працюю!

Муку вожу, муку сѣю,
Въ Бозѣ кладу всю надѣю:
Милостивый, святый Боже,
Подай ласку и поможи
Хоть що-то заробити!

Муку сѣю, тѣсто мѣшу,
Свою бѣду якъ можь тѣшу
И Господа Бога молю,
Щобъ поправивъ мою долю
До родины повернути!

Николай Роголовичъ,
(Philadelphia, Pa.) родомъ зъ Копычинець,
повѣтъ Гусятинъ, Галичина.

Надôслане.

До хвального заряду фірмы The-Ang'o Continental Travelling-Office, (Анґльо-Континентальне Бюро-подорожи) 1400 McKean Street, Philadelphia, Pa.

Я Семенъ Тимошекъ vel Словиньскій замешкалый въ Philadelphia, Pa. на Monroe Street, ч. 210 а приналежный до громады Высоцко повѣту брôдского въ Галичинѣ, ѣдучи до Америки не вымельдовавемъ ся бувъ въ краю у своеи зверхности громадскои а вôдтакъ я опустивъ оденъ вафенібунокъ и одну котролю. Понеже хочу колись вертати до краю, а боявемъ ся, щобы мене не взяли за дезертера и потому не укарали, тожь звернувемъ ся зъ товъ справовъ до Вашои фірмы и за мале вынагороджене Вы выбавили мене зъ клопоту. Менѣ за недовгій часъ прійшовъ пасъ потвердженый черезъ консуля и ухвала, що мôй вафенібунокъ зôставъ вôдложеный на часъ пôзнѣйшій, а кара за занедбане контролѣ и за тое, щомъ невымельдовавъ ся вôдѣзджаючи зъ краю — зôстала менѣ дорована. Отже я теперь дуже урадованый тимъ, що можу вже спокôйно вертати до дому и менѣ здае ся теперь такъ, якбы менѣ камѣнь зъ грудей злетѣвъ.

Дальше я у Васъ куповавъ шифкарту для своеи сестры и помимо того, щомъ менше у Васъ заплативъ, нѣжь другй жадали, сестра моя ѣхала лише 6 день водовъ и була дуже вдоволена зъ вѣкту и зъ обслуги на корабли.

Врештѣ я черезъ Вашъ Банкъ посилавъ грошѣ до краю и не лише щомъ за пересилку заплативъ о половину менше, нѣжь беруть другй, але вже 18-ого дня по высланю грошей. Вы менѣ показали реце-писъ зъ европейскои почты, що грошѣ вже въ краю вôдобранй.

Я за то всьо не въ станѣ Вамъ вôдвдячитись, якъ повиненъ, бо то всьо, що я Вамъ заплативъ, е нѣчимъ за тое добро, що Вы менѣ зробили, для того бодай въ той спосôбъ приймѣть прилюдно мою найсердечнѣйшу подяку. Я гадаю, щомъ высказавъ Вамъ въ той спосôбъ подяку такожь и вôдъ инщихъ моихъ Товаришѣвъ-Русинôвъ тутъ замешкалыхъ, котрй свои интересы у Васъ полагоджували и всѣ зъ Васъ дуже вдоволенй. Най Богъ спомагае Вашому бизнесови, котрого зарядъ е чисто рускій и чоловѣкъ якъ до Васъ прийде, то чуе свое руске слово, обходите ся зъ кождымъ гречно и кождый въ Вашôмъ Бюрѣ чуе ся якбы у своe въ краю. Кождому, о кôмъ лише буду чути, буду все тôлько Вашу фірму поручати.

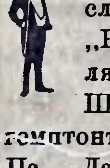
Зъ высокимъ поважанемъ
Семенъ Тимошекъ, vel Словиньскій.

Читайте дѣти!

Въ Америцѣ маемо вже споре число рускихъ шк... До кождои зъ тыхъ шк... ходить досыть много ш... лярѣвъ, въ деяких котр... есть повызше 100 дѣ... Сподѣемо ся, що всѣ ... кй школярѣ учать ся до...бре, але „Свобода" хот... бы знати, котрй дѣти уч... ся найлѣпше. Щобы о таке довѣдатись „Свобода" п...на...сить всѣхъ рускихъ ш...ко...лярикôвъ и школярки, ... бы переписали власнору...чно стишокъ „Рôдна Мов..." (вôнъ знаходить ся на ... сторонѣ въ читанцѣ пр...значенôй для другои кл...сы) и заслали его до реда...кціи „Свободы" найдальше до 15-го Януара 1904 рок... Хто найкрасше, найчистѣ...ше и безъ блудôвъ пер...пише сей стишокъ дôст...не въ нагороду 3 до...ляры, хто другій зъ ряду ...репише спишокъ сей ...лѣпше — дôстане 2 доля... а хто третый зъ ряду и... лѣпше ся справить — дôст... не одного доляра.

Кожда руска школярк... або школяръ въ Сполуч...ныхъ Державахъ и Канад... безъ взгляду на тое де ме...кае и до якои школы х...дить, нехай пришле на... сей стишокъ, пôдпише св... имя и подасть свою ад...есу. Даемо Вамъ богато, ча... тожь не лѣнуйте ся, а... тимъ скорше присилай св... выробы а то на таку адрес...

SVOBODA,
Box 353 Scranton, Pa.

До того часу на...слали намъ стишо... „Рôдна мова" ш...лярѣ зъ Дербі, Ко..., Шамокінъ, Па., Н...гемптонъ, Па., Питсбур..., Па., Лансфордъ, Па., ... Йоркъ, Н. Й., Джерзи Сі..., Н. ДЖ., Ансоніи, Катасак..., Ґленъ Лайонъ, Сифтонъ, Стюартборнъ.

---

3 ЗАГАДКА.

Де есть молоть, пили и клещ...

„SVOBODA"
(LIBERTY.)
The Ruthenian (Little Russian) Weekly
published every Thursday
at 209-2:1 Linden Str., Scranton, Pa.

JNO J. ARDAN,
Publisher and Editor.

Terms: Two Dollars a year.

Established 1893

UNION LABEL 23

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter July 16, .. the post office at Scranton, Pa., ..the Act of Congress of March 3, ..

„Свобода"
..ись для руского народа въ ..щѣ и орґанъ „Р. Н. Союза", ..ить що тыждня въ Четверъ и коштує:

..мерицѣ на рôкъ	$2.00
..арого краю на рôкъ	$2.00
..мерицѣ на пôвъ року	$1.00
..тарого краю на пôвъ року	$1.00

..плачувати ґазету треба все- ..въ горы (напередъ).

..ошѣ треба посылати въ реджістрова- .. листѣ, або черезъ експресовый, або ..овый money order (мони ордеръ). Мо- ..order, то є карточку, котру дôстанете .. почтара або аґента на експресовôмъ ..сѣ, пôшлѣть намъ, бо безъ того мы не .. грошей дôстати.

..есъ:
„SVOBODA"
Box 353,
SCRANTON, PA.

..вый телефонъ Нумеръ 787

..Хто хоче, щобы его адресъ змѣ- ..ти, мусить подати намъ, кромѣ ..ого, также свôй старый адресъ.

..езъименныхъ дописей не ..иимаємо.

..то хоче, щобы те, що напише, ..о друковане въ „Свободѣ" въ Че- ..ръ, мусить прислати рукопись до ..ентонъ найдальше въ Пятницю ..ръ.

..оодинокй числа „Свободы" ..кна купити у:
A. Wasserman,
Clinton Str., New York, N. Y.

..тателямъ, прихильникамъ ..ободы" и всѣмъ чле- ..ъ „Руского Народного ..юза" желаємъ веселыхъ Святъ.

..ôлька словъ о „Свободѣ".

..Зъ нынѣшнымъ числомъ ..чинаесь дванайцятый рôч- ..къ „Свободы".

..Перше еѣ число вышло .. вересня 1893. року въ ..ey City, N. J.

..Немало воды уплынуло .. того часу и немало ..дныхъ хвиль мусѣла ..жити „Свобода", осо- ..о задля браку матері- ..ои пôдмоги зъ боку .. для кого була выда-

..ле завдяки вытревалос- .. працѣ тихъ, що коло ..трудились, особливо въ ..пихъ лѣтахъ еѣ истно- .. „Свобода" не упала, ..озвивалась и розвива- есь чимразъ бôльше и бôльше.

Щобы дати бодай маленькій образецъ еѣ розвою досыть буде згадати, що „Свобода" выросла зъ ґазетки о малыхъ чотырохъ сторôнкахъ друку въ поважный, тыждневникъ о 8-охъ сторонахъ, формату загально уживаного въ Америцѣ, а число еѣ предплатниковъ выросло зъ несповна 300 до 5000. Коли майже цѣлу „друкарню" „Свободы" (себъ то черенки, якими складалась „Свобода") перевезено зъ Jersey City до Шамокинъ 1895 року въ однôмъ мѣшку, то нынѣ друкарня „Свободы" занимаюча великій льокаль на одной зъ головнѣйшихъ улиць мѣста Скрентону, Па. має двѣ машины друкарскй, машину до згиная ґазеты (всѣ три порушованй електрикою) и досыть великій выбôръ черенокъ въ наслѣдокъ чого есть въ станѣ выконувати всякй роботы не лишень въ рускôй, але и другихъ мовахъ.

Друкарня »Свободы« є также одинокою рускою юнiйною друкарнею въ Америцѣ.

Словомъ матеріяльный поступъ „Свободы", хотяй еще богато позôставляє до жаданя, є слѣдный и значный.

А якъ стоить справа зъ духовою стороною „Свободы"? — запитає дехто.

Єсли судити безсторонно, то мусимо признати, що и на тôмъ поли „Свобода" поступила а то головно завдяки своимъ численнымъ спôвробôтникамъ и дописувателямъ та нашимъ старокраєвымъ братямъ, котрыхъ духовй творы будучи недоступными для Русинôвъ американьскихъ, були неразъ передрукованй въ „Свободѣ" зъ рôжныхъ старокраевыхъ выдань.

Кромѣ вѣстей зъ цѣлого свѣта и новинокъ такъ старокраевыхъ якъ и американьскихъ подавала „Свобода" своимъ читателямъ дописи зъ всѣхъ закутинъ Америки, „листы зъ краю", послѣдными часами также листы зъ Лемкôвщины, пôддавали пôдъ дискусію и толкувала всякй руско-американьскй справы, мѣстила фотоґрафіи вызначнѣйшихъ Русинôвъ — даючи въ сей способъ своимъ читателямъ бодай при помочи образкôвъ запôзнатись зъ ними, мѣстила поезіи, оповѣданя, статѣ популярно науковй и многй другй рѣчи для науки и забавы читаючихъ, збирала жертвы на рôжнй народнй пѣли такъ краевй якъ и американьскй та выдала 22 книжочки для руско-амер. народа, зъ котрыхъ деякй вже цѣлкомъ розпроданй.

Зъ полѣпшенемъ матеріяльныхъ обставинъ „Свободы" полѣпшавъ ся и еѣ змѣстъ та есть надѣя що и на будуче матеріяльному поступови „Свободы" буде товаришити поступъ и улѣпшене въ матеріялѣ подаваномъ читателямъ.

На конець годить ся згадати и те що мы уважаемо найважнѣйшою заслугою „Свободы" а имено, що „Свобода" вôдъ самого початку свого истнованя всегда стояла и стоить на ґрунтѣ народнôмъ, рускôмъ.

Починаючи 12 ый рôчникъ „Свободы" отсимъ числомъ дякуемо на сѣмъ мѣсци всѣмъ кому лежало на серци добро „Свободы", всѣмъ, що чимънебудь до него причинили ся, а заразомъ заявляемо, що задачею нашою буде якъ и доси зробити „Свободу" якъ найбôльше цѣкавою та поучаючою та що „Свобода" и на будуче не пôде служити чужимъ богамъ, але буде передовсѣмъ стояти на ґрунтѣ народнôмъ, буде рускою, народною часописею.

На Вѣче

въ Йонкерсъ, Н. Й., дня 26 Новембра 1903 наспѣло 55 телеґрамъ и майже два разы тôлько письмъ.

Телеґрамы надôйшли слѣдуючй:

Auburn, N. Y.:

1) Щасть Боже всечестнымъ оо. и всечестнымъ делеґатамъ на вѣчу въ Йонкерсъ. Радьте надъ добромъ нашои церкви, мы зъ вами серцемъ и духомъ. — Въ имени братства св. О. Николая: Михаилъ Поляньскій

Baltimore, Md.:

1) Честь зôбравшимъ ся на вѣче! Щасть Боже надъ працею о розвôй и добро руского народа въ Америцѣ. — Въ имени братства св. П. и П.: Йосифъ Кульчицкій.

Boston, Mass.:

1) Слава вамъ вѣчевики! Радьте надъ долею бѣдныхъ дѣтей неньки Украины — Галя Констанкевичь.

Buffalo, N. Y.:

1) Рускимъ вѣчевикамъ въ Йонкерсъ честь и слава! Народнй апостолы въ кайданы окутй. Мы духомъ зъ вами. Щасть Боже! — Йосифъ Черкасъ, Лозиньскій и товаришѣ.

2) Честь борцямъ за права руского народа въ Америцѣ! Я духомъ зъ вами. — Вас. Гривнакъ.

3) Щасть Боже такъ важному дѣлу якимъ є вѣче для насъ американьскихъ Русинôвъ! — Коваль, Мельникъ.

4) Брацтво св. Ивана Крестителя шле вѣчевикамъ староруске помагай Бôгъ. — Д. Котелецъ, предсѣдатель, Иванъ Завискій, секретарь.

5) Бодрѣмъ ся, еднаймось а Богъ допоможе намъ. — Николай Серединьскій, секретарь „Союза".

Chicago, Ill.:

1) Прочь зъ малодушностію. Пхнѣть народну и церковну справу на самостôйну дорогу не оглядаючись на нѣкого. — Дръ Сѣменовичь, С. Яновичь, Г. Фаріонъ, И. Курила.

Desloge, Mo.:

1) Въ лучности сила народу. Вѣчеви щасть Боже! — Русины.

Elmira Heights, N. Y.:

1) Слава заступникамъ американьскои Руси на вѣчу въ Йонкерсъ! Руска парафія и братство въ Елмайра Гайтсъ поздоровляють свѣтлй зборы и заявляють, що годять ся на всѣ ухвалы вѣча. Зъ Богомъ смѣло до дѣла на користь Руси. — Отецъ Велигорскій, Кузьма Мовчанъ, Иванъ Тарбай.

Ethelbert, Man., Канада:

1) Прочь зъ Айришами, Французами и Москалями! Радьте надъ добромъ Руси американьскои и канадійскои. Мы духомъ зъ вами. — Етелбертскй Русины.

Excelsior, Pa.:

1) Трикратне слава вѣчевикамъ! Працюйте на добро американьскои Руси а весь народъ при васъ. Въ лучности сила, врагôвъ побѣда. — Иванъ Ґлова.

Mount Carmel, Pa.:

1) Неможливо приѣхати. Я и парафія солідаризуемо ся зъ резолюціями вѣча. Бôльше працѣ и любови а побѣда наша. — Макарь.

New York, N. Y.:

1) До дѣла панове делеґаты — прочь зъ баламутою! — М. Р. Н. С. въ Нюйорку.

2) Вѣрою и любовію мы зъ вами. — Братство св. Ольги.

3) Вôльнôсть и незалежнôсть! Прочь зô спôлками! — Павло Зятикъ.

Olyphant, Pa.:

1) Радьте панове, абы перше руске народне вѣче показало славу американьскои Руси и цѣлому свѣту, а якъ буде друге вѣче въ Олифантѣ, абы цѣла американьска Русь була репрезентована. — Брацтво св. Йоана Хрестителя.

2) Борѣте ся поборете — вамъ Богъ помагає. За васъ сила, за васъ воля и правда святая. — Рускй жены.

3) Делеґатамъ зôбравшимъ ся на вѣчу желаемъ всякого успѣха. Щасть Боже борцямъ за народнй права. — Микола Кисѣльовскій.

4) Тримайте ся рускй хлопцѣ радикалы! — Сергій Кисѣльовскій.

5) Честь и слава панамъ делеґатамъ, що боретесь за нашу руску справу. Борѣть ся а поборете. — Юрко Кретъ.

6) Слава делеґатамъ на вѣчу въ Йонкерсъ! А давъ бы Богъ, абы на другôмъ вѣчу въ Олифантѣ показала ся цѣла Русь американьска. — Гнатъ Лиґусъ.

7) Въ едности сила, въ згодѣ любовь — се найкрасша идея, найбôльше добро. — Н. Н.

8) Най пропадуть хрунѣ а збудить ся вся американьска Русь. Лучѣмъ ся, ставаймо до дѣла народного. — Парафія.

9) Кличемо грôмко слава борцямъ народнои идеѣ. Не вмерла Украина. — Руска Бесѣда.

10) Прочь зъ опѣкунами! Будѣмъ ся, вставаймо до народного дѣла. Най жие Русь-Украина! — Дмитро Сяноцкій.

11) У науцѣ у розрадѣ Украины доля а въ залѣзѣ да у крови Украины воля с.у пѣсни голосніи Украгле.ъ слава. — Олифантскй ..а ся.ѣ и спѣваки.

12) Радьте панове, бо вже часъ опѣкувати ся намъ самымъ. Прочь зъ чужими опѣкунами. — Юрко Хилякъ.

Passaic, N. J.:

1) Порадьтесь на добро американьскои Руси. Желаемъ успѣха. Радôстнѣйше булобъ, коли бы на подôбнôмъ вѣчу вся американьска Русь участвовала. — Кузма Здзеба.

Priceburg, Pa.:

1) Честь и слава всѣмъ делеґатамъ и священикамъ на народнôмъ рускôмъ вѣчу. Радьте панове о просвѣту народа, о справахъ святои церкви, о школахъ. Слава нашимъ славнымъ борителямъ за нашу прадѣдну христіяньску вѣру, а ганьба здрадникамъ хрунямъ. — Брацтво св. Василія.

2) Держѣть высоко нашъ народный прапоръ, бо зъ нами правда, зъ нами Богъ! — Юрко Фалатъ.

Ramey, Pa.:

1) Нехай се вѣче розбудить нове рухливѣйше жите на американьскôй Руси. Горѣ имѣемъ серця! — За церковну Раду въ Реймі: о. Понятишанъ, Федоръ Качуръ.

2) Желаемо вамъ много здару. Працюйте про нашъ рускій народъ на свобôднôй земли! Духъ святый най просвѣтить вашъ розумъ, щобысьте насъ привели къ тому, за чимъ нашъ духъ прагне. Здоровимо васъ всѣхъ. — Вôдъ уряду Союза: Михайло Барна, предс., Стефанъ Золякъ, записникъ.

St. Louis. Mo.:

1) Щасть Боже вѣчеви въ Йонкерсъ! Най принесе оно славу нашôй призабутôй Руси въ Америцѣ. — Чаплиньскій.

2) Задля далекои дороги не могучи выслати свого делеґата, желаемъ вѣчеви якъ найкрасшихъ успѣхôвъ для нашои Руси американьскои. — За брацтво Союзове: Ябчанка, Копча.

3) Радй мати свого Епископа руского лучимо ся и мы и засылаемо вѣчеви щасть Боже. — Рада церковна въ Ст. Луісъ.

4) Ваша праця най выйде на користь и славу американьскои Руси. — А. Валевскій.

Scranton, Pa.:

1) Давно другй пробудились, свѣтло засвѣтили, давно вони вештають ся зъ усіеи силы коло свого, не чужого а мы спимъ и доси, и негоднй, и голоднй, и голй и босй. А хто виненъ? Самй виннй, що не встали рано! — Иванъ и Микола Арданъ.

2) Борцямъ руско-украиньскои идеѣ шлемо сердечный привѣтъ зъ окликомъ: Въ народъ! — Савка и Гришко.

Shamokin, Pa.:

1) Не вражайтесь жадными перепонами, а смѣло постôйте за святе дѣло. — Бр. св. Димитрія.

2) Нехай Богъ благословить вамъ, щобъ нарады вашй добрымъ успѣхомъ увѣнчали ся. — Бр. св. Кирила и Методія.

3) Радьте, борѣть ся, бо для борцѣвъ вѣнецъ славы — для рабôвъ ярмо. — Юліянъ Копистяньскій.

4) Нехай тое вѣче буде прапоромъ для американьскои Руси, пôдъ котрымъ бы всѣ громады злучили ся въ одну родину. — Гавріилъ Малинякъ.

5) Нехай се перше вѣче дасть починъ до зôбраня всѣхъ Русинôвъ пôдъ вспôльный Украины прапоръ. — Бр. св. Михаила.

6) Богъ вамъ помагай у вашихъ нарадахъ надъ добромъ американьскои Руси. — Бр. св. Петра и Павла.

7) Здвигнѣть въ гору народный прапоръ и смѣло до борбы за святу вѣру, обрядъ и народъ. — Рускй шторники.

8) Мудровъ и здорововъ радовъ ведѣть народъ до свѣтла и правды. — Теодозій Талпашь.

9) Честь вамъ братя! Будѣть великана Русь-Украину! Нехай передъ поставшимъ покорять ся гнобителѣ его. — Тов. Шевченка.

Smoke Run, Pa.:

1) Щасть Боже, братя Русины, смѣло впередъ! Мы зъ вами. — За урядъ Союза: Н. Джмеликъ.

2) Честь и слава вамъ борцѣ за вѣру и народъ рускій. Прочь зъ пасожитами Руси. — За бр. число 217 въ Соедпненію: Джмеликъ.

Syracuse, N. Y.:

1) Слава свѣтлымъ заступникамъ св. нашои вѣры нашого руского народа .. американьскôй земли бравшимъ ся въ Йонкерсъ, Н. Й. на вѣче. Мы духомъ зъ вами, на всѣ ухвалы годимо ся. — Церковна громада св. Йоана Крестителя: Андрѣй Варянъ, секретарь.

Trauger, Pa.:

1) My best wishes for your proceedings. — John Hardy curator.

2) May God bless your proceedings for the bene.. our beloved Catholic C.. and of our people. — Michael Balogh.

Кромѣ повысшихъ .. ґрамъ наспѣли щ.. зъ котрыхъ замѣтнѣ.. дôслали зъ Elmira .. N. Y. Алекс. Ку.. Pleasant Home, M.. Волчукъ Ю.; зъ .. R. I. Борисъ Мих.. чакъ Анна 12 .. чина, и Преґонъ .. mey, Pa., предс.. вого Союза вôд.. другй.

До вѣдомости .. секретарамъ ..

О хорошй .. вôдзнаки для .. Союза вже .. а также и о.. ки для старш.. членъ до 3 м.. часу вступле.. вôдзнаку. П.. секретарôвъ .. донести, скô.. для старши.. для дѣтей .. кождому В.. знаки для с.. все продава.. вôдзнаки д.. и то лишь ..

С..

Вôдозва
до всего Руского Народу въ Америцѣ въ справѣ Народного Фонду!

Дорогі Братя и Сестры! Словами „Христосъ Раждае ся" — „Славите" высказуємо свою радôсть зъ нагоды свѣтлого Празника Рождества Христового и складаємо собѣ взаимно желаня! Но наша мати Русь Американьска, особливо наша тутешна молодежь, вымагае вôдъ насъ не тôлько прихильности и щирости въ словахъ, але въ дѣлахъ.

Памятаймо, що єсли мы тутъ въ Америцѣ не выховаємо собѣ добре нашои молодежи и если не дамо еи способности и помочи до высшои науки и школъ, то Русь американьска пропаде!

Кôлькожь то талановитыхъ рускихъ дѣтей въ Америцѣ передвчасно покидае школу (чи то зъ вины недбалыхъ родичôвъ, чи то зъ браку средствъ) и передвчасно йде до фабрикъ и майнôвъ, и тамъ убивае свое молодечне здоровле и закопуе талантъ!

Такъ дальше не може бути! И въ тôй головно цѣли на Всенароднôмъ вѣчу въ Йонкерсъ, Н. Й. дня 26. нов. 1903 выбрано Головный Народный Комітетъ и поручено ему збирати жертвы на „Фондъ Народный", которого найголовнѣйшою цѣлею єсть по порозумѣню зъ комітетомъ шкôльного фонду отворити въ 1904 р. въ осени першу Руску Бурсу (школу) въ Америцѣ, для высшого образования нашои талановитои шкôльнои молодежи!

„Народный Фондъ" пôсля можности буде вспомагати и другі церковно-народні цѣли такъ въ Америцѣ якъ и въ старôмъ краю (Галичина, Угорщина). Нашъ комітетъ постаравъ ся о такъ званѣ „амер. рускі народні марки", котрі можно куповати и дôстати або пôдъ адресою „Narodnyj Fond" Box 108, Jersey City, N. J. або у особъ нами всюда порученыхъ; марки тѣ прилѣпляе ся на паперѣ листовôмъ, білях, книжкахъ, квітахъ, ковертахъ и посткартахъ зъ другои стороны, бо зъ фронту прилѣпляе ся амер. марка почтова; весь дохôдъ зъ марокъ иде на Народный Фондъ. Марки народні суть также для всѣхъ красныхъ презентомъ на Свята Рôздвяні, Новый Рôкъ, Щедрый Вечеръ и т. д.

Окрôмъ того просимо всѣ нашѣ кольоніи, братства, школы, парафіи, хоры, клюбы, товариства, учителѣвъ, священикôвъ, щобы зволили зарядити у себе того року т. зв. „Коляду" (збиране колядованя), на дохôдъ „Народного Фонду". Просимо уряджовати „забавы", „выгравки", „представленя", такожь на дохôдъ Нар. Фонду, а въ певностію зросте вôнъ скоро и дуже поважнои сумы! — Просимо о „Коляду" на Народный Фондъ всѣхъ, щобы хто скôлько може жертвовавъ, особливо просимо нашихъ рускихъ бизнесістôвъ и прочихъ заможнѣйшихъ Русинôвъ до сталыхъ вкладокъ добровôльныхъ мѣсячныхъ! Просимо всѣ нашѣ парафіи, братства, и прочі товариства, щобы зволили ухвалити и жертвовати що мѣсяця певный процентъ зъ свого доходу мѣсячного!

Моні-ордеры и чеки на жертвы зложені на Народный Фондъ, выписуйте на имя касієра: John Glowa, Excelsior, Pa. и засылайте до секретаря разомъ зô списомъ жертвователѣвъ пôдъ адресою:

Narodnyj Fond, P. O. Box 108, Jersey City, N. J.

Хто посылае грошѣ, мусить въ листѣ ясно написати, чи то є звычайна жертва, чи може за тѣ грошѣ хоче купити марокъ народныхъ!

Въ надѣѣ, що умильна наша просьба не буде безъ успѣху поздоровляємо всѣхъ зъ нагоды Рождества Христового, и зближаючого ся Нового Року, и дай Боже, абы цѣла Русь американьска въ Новôмъ роцѣ оказала ся дѣйсною приятелькою своеи талановитои а занедбанои молодежи шкôльнои.

Вôдъ уряду головного народного комітету въ Америцѣ:
о. Н. Стефановичь, предс., 609 Carson St., Pittsburg, Pa.
Иванъ Глова, касієръ, Postmaster Excelsior, Pa.
о. Н. Пôдгорецкій, секр., Box 31, Jersey City, N. J.
Выдѣлові:
Гавр. Дзядикъ, Derby, Conn.
о. Н. Струтиньскій, Olyphant, Pa.
Алекс. Трембачь, Yonkers, N. Y.
о. Ал. Улицкій, Ansonia, Conn.

Друге справоздане
зъ жертвъ зложеныхъ въ мѣсяцю грудню 1903 на „Народный Фондъ въ Америцѣ.

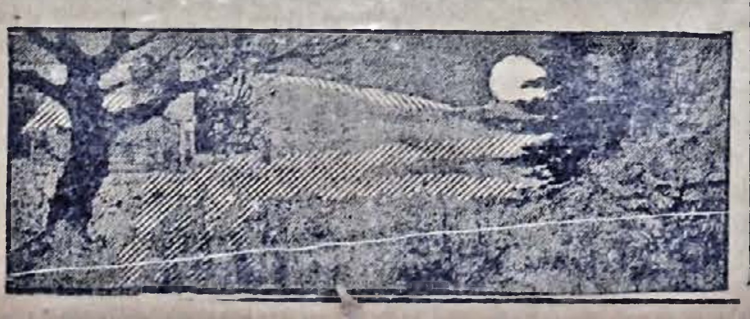
а) Марки народні закупили за готôвку:

о. Йос Чаплиньскій Ст. Люисъ, Мо.	5.28
о. Гр. Цмайло-Кульчицкій, Микиспортъ, Па.	5.27
Дмитро Ванько, Джерзі Сіти, Н. Дж.	4.37
о. Петр. Понятишинъ, Рамей, Па.	2.00
Гр. Онущакъ. Катасаква, Па.	2.00
Гостѣ на крест. у Олѣха, Ню Йоркъ (д.)	2.50
Русины въ Франклінъ Форнесъ, Н. Дж.	1.70
Матвѣй Семенюкъ, Монесенъ, Па.	1.05
Гостѣ зъ нагоды крест. у Ґловацкого, Дж. Сіти	1.01
Сестры зъ бр. св. Ольги Ню-Йоркъ, г. м.	1.00
Mr. Стользенберґъ, Ню Йоркъ	65
Зъ наг. крест. Митришина, гостѣ. Джерзі Сіти	27
Рускі школярѣ джерзіситскі	72
„ школярки „	82
Андрей Сандовичь, Джерзі Сіти	25
Н. Н.	73
Иванъ Нецьо, Ансонія, Конн.	2.00
Теод. Цѣркотъ и Борошовичь	2.00
Андр. Пôдбережнякъ	2.00
Грицько Журавъ	2.00
Лешко Горбаль	2.00
Въ децембру спродано марокъ за	$39.62

б) Звычайнѣ жертвы (безъ марокъ) зложили:

о. Ник. Пôдгорецкій, жертва мѣсячна	5.00
Гостѣ на крест. у Ол. Майхрича, Ню Йоркъ (гм.)	2.58
о. Павл. Тимкевичь, Йонкерсъ, Н. Й.	2.00
Въ домѣ Мат. Семаницкого, Елизабетпортъ, Н. Д. зложили: Анна Кузякъ 36, Марія Кузякъ 30, Анна Феленчакъ 30, Матѣй Семаницкій 29, о. Н. П. 25, Вас. Явилякъ 25, Андр. Ковтко 25, Теод. Шпакъ 25, Том. Пінчакъ 25, Стеф. Сѣвакъ 25, Яцко Семаницкій 25, Фецко Ханасъ 25, Икора Вадика 25 — разомъ	3.50
Йос. Кульчицкій, секр., Балтіморъ, М. Д., зôбравъ на имянинахъ Ник. Дурделы, предсѣд. Брат. (вôд. 81) жертвы: Ник. Дурдела 50, Ив. Чубинякъ 50, Ф. Паламаръ 25, Йос. Королишинъ 25, Ст. Косцѣвъ 25, Н. Н. 25, разомъ	2.00
Йос. Кульчицкій, на имянинахъ бр. Андрея Будагазы: Анд. Будагаза 50, Ник. Дурдела 50, Ф. Паламаръ 25, Йос. Королишинъ 25, Йос. Дурдела 25, Мих. Будагази 25, Пав. Кисѣль 25, Йос. Кульчицкій 15, М. Кочанъ 10, Ив. Дзюбиньскій 10, Андр. Деакъ 10. разомъ	2.70
Въ дец. зôбрано жертвъ (безъ марокъ)	17.78
Разомъ въ дец. на Нар. Фондъ зôбрано	57.40
Зъ новембра зъ перенесеня остало	120.65
Зъ днемъ 31. дец. 1903 Нар. Фондъ выносить	178.05

Ив. Ґлова, касієръ. Ник. Пôдгорецкій, секретарь.

Зъ Росіи.

Студентскі розрухи.

Російскі студенты знову починають ворушитись и — якъ ходить чутка — треба чекати великихъ розрухôвъ. Дня 16. жовтня була демонстрація въ Одесѣ бѣля театру (600 чолов.), де освистали Нейдґардта („градональника"). Вôдъ театру студенты пôшли до університету, куды прибули й козаки. Натовпъ почавъ було утѣкати, але потôмъ повернувъ назадъ и ще цѣлу годину ходивъ пôдъ супроводомъ козакôвъ по мѣсту спѣваючи пѣсень революційныхъ.

Ця демонстрація счинилась черезъ те, що Сібіряковъ — антрепренеръ мѣсцевои трупы драматичнои обѣцявъ на кожну выставу присилати студентамъ за зменшену цѣну 150 білетôвъ, а „градоначальнику" то не подобало ся и вôнъ наказавъ присилати тôльки 50.

18. жовтня въ анатомічнôй авдіторіи медичного факультету були загальні зборы зъ приводу сеи демонстраціи, на котрыхъ ухвалили: 1) рахунки зъ Нейдґардтомъ, яко людиною, вважати скôнченими пôсля демонстраціи бѣля театру; 2) домагатись черезъ ректора вôдъ мѣсцевои адміністраціи, абы дозволені були вечерки на користь бѣдныхъ студентôвъ. Далѣ зборы выголосили, що вôдношене таке градоначальника до студентôвъ звязано зъ самовольнôстю царату.

Пôсля зборôвъ студенты пôшли по Херсоньскôй вулицѣ до своеи столовоѣ, спѣвали „Дубінушку" та кричали „Геть самодержавіе!"

Въ Томському тежь царатъ чѣпляе студентôвъ. У ночи 23—24 жовтня арештовано 30 технольоґôвъ. Дня 25 — студентські зборы. У ночи 25—26 знову трусы й арешты. Пôсля цихъ подѣй дня 27 жовтня пôшла чутка по авдіторіяхъ, що у вечерѣ въ театрѣ демонстрація буде. Театръ бувъ повный; були студенты й на ґалеріи, и въ партерѣ, а бôльшь усього було ихъ въ спеціяльно призначеныхъ для нихъ — ложахъ. Зъ початкy другои дѣѣ оденъ студентъ у ложѣ вставъ и выголосивъ: „Панове! мы прийшли сюды протестувати проти арештôвъ нашихъ товаришѣвъ!" У вôдповѣдь де-хто крикнувъ „Геть царя! Геть самодержавіе!" Але тимъ и кôнчилось.

Пôсля спектаклю у ложахъ замкнуто студентôвъ, а бѣля театру вже робила свое дѣло сволочь козацька: била „театралôвъ" на всѣ боки. Арештовано 100 технольоґôвъ и 30 академикôвъ.

Пôсля всього сього були зборы, де ухвалили вôдповѣсти урядови зъорґанізованою демонстраціею вуличною. На выклады майже нѣхто не ходить. Що дѣеть ся тамъ далѣ, — поки нема звѣстокъ.

Не тихо и въ Києвѣ. Дня 16 листопада були зборы въ Університетѣ та Політехницѣ на споминъ товариша свого, Балмашова, що вбивъ міністра внутрѣшныхъ справъ — Сіпяґіна и загинувъ черезъ те на шибеници.

Въ Университелѣ говорили, крôмъ про Балмашова, ще й про „погромы" жидôвські и богато христіянôвъ збирали ся ѣхати до Гомеля, бо пôшла чутка, що тамъ знову бють жидôвъ боронити ихъ вôдъ „громилôвъ" та поліціи, але чутка була брехлива.

Зборы въ університетѣ скôнчились швидко; выгнавши й освиставши інспекцію, ректора та попечителя, що намагали ся доказати, що правительство російське гарне и однаково вôдносить ся до усѣхъ націй, — студенты рушили по Волод. вулици та Бібіковському бульвару до своеи столовоѣ, спѣваючи „Вѣчна память" Балмашову та рев. пѣсни. Поліціи та козакôвъ не було (кажуть спôзнились).

Що до Політехніки, то тамъ вôдсвяткували память Балмашова гучнѣйше. Цѣла авдіторія, де були зборы, була пообвѣшувана вôдозвами рôжныхъ ґрупъ и партій На стѣнѣ причепили великій портретъ Балмашова. Пôсля промовъ устроѣли величну й ефектну процесію по коридорѣ Института. Попереду несли портретъ Балмашова та два прапоры зъ написами: „Смерть урядови" и „Слава героеви-борцю" та спѣвали „Вѣчна память" и „Смѣло друзя". Процесію здыбавъ директоръ и почавъ щось промовляти, але на його не звертали уваги. Въ актовôй сали пôдняли до горы портретъ Балмашова та ще разъ проспѣвали „Вѣчна память" та де-кôлька револ. пѣсень, хочь якъ змагавъ ся проти того директоръ.

з. XII. 1903. М. Л.

Лишь 6 предплатникôвъ въ Америцѣ!

Въ покажчику змѣсту „Літературно-Наукового Вѣстника" за першихъ 5 лѣтъ его истнованя, скаржить ся д-ръ Иванъ Франко, оденъ зъ редакторôвъ сего выдавництва, що на близько пôвъ міліона амер. Русинôвъ „Л. Н. Вѣстникъ" мае заледви 6 предплатникôвъ! Жаль сей оправданый, але лишень въ части. Д-ръ Франко самъ признае, що „Л. Н. В." и своимъ змѣстомъ и цѣною за „высокій" для загалу селянъ, а власно Русь американьска складае ся майже выключно зъ селянъ та ще такихъ, що прийшли сюды зъ найбѣднѣйшихъ а тимъ самымъ и найтемнѣйшихъ закутинъ Галичины та Угорщины. Бôльшôсть амер. Русинôвъ се Угро-Русины. Єслижь европейскі Угро-Русины не здобулись анѣ на одного предплатника, то тимъ бôльше годѣ надѣятись сего вôдъ Угро-Русинôвъ пробуваючихъ въ Америцѣ. Свѣтлѣйшѣ галицко-рускі еміґранты, що моглибъ інтересуватись „Л. Н. В." се майже выключно фармеры, котрі переживають першi роки тяжкои борбы о истноване. Значить, предплатниками „Л. Н. В." моглибъ бути хиба тѣ кôльканайцять галицко-рускихъ інтеліґентôвъ, котрыхъ бôльшôсть становлять священики. И справдѣ предпл. американьскі се въ бôльшости священики а не свѣтскі інтел. якъ подано въ таб. VI. покажчика.

Повысшимъ, мы не хочемо боронити Русинôвъ амер. та не кажемо, що 6 предплатникôвъ „Л. Н. В." се досыть на таку масу народа. Противно, мы вѣримо, що при добрôй волѣ и охотѣ Русины амер. моглибъ дати „Л. Н. В." бодай 20—25 предплатникôвъ. Мы хотѣли тôлько зазначити, що станъ освѣты американьскихъ Русинôвъ далеко не такій высокій якъ се думають въ Галичинѣ. Єслибъ взяти пересѣчный урôвень освѣты американьского а галицкого Русина то зъ жалемъ мусимо сказати, що таке порôвнане выпалобы на корысть сего послѣдного.

Смѣяти ся чи плакати?

Недавно достала наша редакція вôдъ одного твердого уніята священика зъ Галичины просьбу о жертвы на одну зъ тамошныхъ церковь. Та въ тôмъ не булобъ еще нѣчо смѣшного, бо до Америки пишуть за жертвами неодні люде, думаючи, що въ Америцѣ доляры по улицяхъ валяють ся. Але смѣшнымъ а заразомъ и сумнымъ обявомъ є те, що сама просьба сего твердого уніята, що выкормивъ ся на рускôмъ хлѣбѣ а и теперь нимъ жие — написана не по руски а по московски та ще до того кепско по московски. Пише сей твердый уніятъ, що ся церква „суцествуетъ" вже 300 лѣтъ, що приступлено до будовы церкви „во имя св. Параскевіи", що его парафіяны хочь „мальземельны" але готові жертвувати во славу „Божою", однакъ не въ „состояній" будовы церкви докôнчити, тому „обрацаемся" за посторонною помочею и кличе: „помогите нам (sic!)" а пôдписуесь „зъ почитаніемъ".

Поминаемъ инші похибки правописні та похибки стилю, але вже и зъ того кождый побачить, якъ гарно написана ся просьба. И чижь не выставляе себе на смѣхъ згаданый твердый уніятъ просьбою написаною въ сей способъ тай чи не сумно, що мѣжь рускими священиками въ Галичинѣ находять ся ще люде, котрі мѣсто уживати матерною мовы погорджують нею якъ мовою „пастухôвъ" а вживають чужои, котрои не знають та ще хвалять ся передъ ширшимъ свѣтомъ своею глупотою и хрунѣвствомъ?

Росія.

(Листъ I.)

Коли поглянути теперь на Росію, на еѣ жите, то побачишь таку картину: зъ одного боку прокидаеть ся народъ, що доси спавъ мертвымъ сномъ скутый по рукахъ и ногахъ кайданами, и пробуджуючись, нищить усе те, що ставало йому на перешкодѣ до щасливого житя, до волѣ, а зъ дуугого — перелякане тыми розрухами правительство метушить ся, якъ тая квочка, що побачила шуліку — метушить ся... Але даремна рѣчь! Не загасити вже того полумя, котрымъ запалало серце „вѣрноподданого", зрозумѣвшого и свôй станъ паскудный и ту ролю, що грають въ ньому паны зъ правительствомъ на чолѣ, та опрôчь того побачившого тамъ десь на горизонтѣ, въ далечинѣ, якъ парубокъ дѣвчину у снѣ,... волю бажану! Не спинити вже правительствови тыхъ филь народныхъ, що одна по другôй все блище й блище насувають ся на його и — отъ, отъ! — поперуть його, знищуть...

Отакій загальный малюнокъ сучасного житя Росіи. Але щобъ добре зрозумѣти становище борючихъ ся сторôнъ, треба переглянути, перелѣчити ихнѣ силы.

Боротьба ся почала ся вже не вôдъ теперь. Ще въ першôй чверти минувшого столѣтя частина шляхты, по бôльшôй части офицеры, побувавши пôдъ часъ войны зъ Наполеономъ, цѣсаремъ французькимъ, за кордономъ та побачивши тамъ лѣпшѣ порядки, нѣжь у своѣй батькôвщинѣ, згуртували ся на боротьбу зъ російськикъ правительствомъ. Дня 14 Грудня р. 1825. вони повстали у Петербурзѣ проти царата та крепацтва, але ихъ утихомирено, де-котрыхъ скатовано, а иньшихъ заслано ажь у далекій Сибѣръ „на каторгу".

Забито „декабристôвъ" (такъ звуть ихъ черезъ те, що вони повстали у „Декабрѣ", по нашому у Груднѣ мѣсяцѣ), забито ихъ, але не забито тіеи думки, що пхнула ихъ на борбу. И дѣйсно, ту думку можна було пôсля того бачити у літературѣ (по книжкахъ) навѣть у самôй Росіи, не вважаючи на цензуру; еѣ высловлювали де-котрѣ професоры зъ катедры; вона голосно лунала з-за Кордону зъ „Колокола" (дзвôнъ) — часописи, яку выдававъ за границею вѣдомый письменникъ російскій Герценъ, що кликавъ російське суспôльство на борбу зъ правительствомъ, зъ панами за щасте народа, за вызволене його зъ крѣпацтва; вона выявилась и въ „Кирило-Методієвському" братствѣ, котре засновано було нашимъ ученымъ Костомаровымъ та до котрого належали и нашь батько Тарасъ Шевченко, и багацько иньшихъ вѣдомыхъ Украинцѣвъ.

И боротьба почалась. Передъ еѣ вела такъ звана интеліґенція — просвѣченѣ люде, що не спанѣли, а прихильнѣ були до народа. Звычайно, що сіеи интеліґенціи не боявъ ся анѣ царь, анѣ паны але на лихо ихъ тимъ часомъ почали выбухати розрухи самыхъ селянъ, що про волю зачули та що не въ си ѣ були далѣ крепацтво терпѣти.

Отсихъ розрухôвъ и злякавъ ся царь. Скликавши разъ у Петербурзѣ на зборы дѣдичѣвъ, царь сказавъ мѣжь иньшимъ, що лѣпше вызволити селянъ „зверху", себъ-то, щобъ самъ царь вызволивъ ихъ, нѣжь чекати, ажь поки те зроблять „знизу", тобъ-то самѣ селяне ослобонять ся вôдъ крепацтва черезъ повстане... И ослобонили!

Але що то була за воля! Селянамъ не дали навѣть тои землѣ, котру вони за крепацтва посѣдали. Проте всежь-таки стало вôльнѣшь и народъ заспокоивъ ся.

Заспокоивъ ся народъ та не заспокоилась интеліґенція. Вона далѣ провадила борбу. Вона показувала народови, що його ошукали, що то не воля, котру йому дали, а вышкварки, що справжня воля така, щобъ уся земля народови належала, щобъ не царь та паны самѣ по своѣй волѣ усѣми справами въ державѣ ору овали, а народъ черезъ своихъ выборныхъ до Рады Державнои. На жаль сіеи мовы народъ не розумѣвъ, бо памятавъ на „ласку цареву", не знаючи, що ту „ласку" вôнъ здобувъ самъ черезъ розрухи, — не розумѣвъ, а часами навѣть хапавъ ту молодь (бо це була по бôльшôй части молодѣжь, що задля щастя народа батька матерѣ вôдцурала ся и здатна була на все), хапавъ та й вôдводивъ до... поліціянта.

Лишившись сама, интеліґенція звернула тодѣ свою увагу на терроръ (не покидаючи одначе народъ, але не покладаючи на його й надѣѣ) и, гуртуючись у тайну партію пôдъ назвою „Народная Воля"*), почала вбивати заступникôвъ державнои власти та домагати ся, абы скликано „Земскій Соборъ" т. е. парляментъ. А дня 1. марта 1881 р. вбито й царя Олександра II. за те, що вôнъ змагавъ ся проти революціонерôвъ та вôдбиравъ народови й ту волю, котру вже йому давъ.

Але завзята боротьба „Народнои Волѣ" не помогла лихови: пôсля смерти Олександра II. „Земского Собору" не скликали, а народъ не тôлько що не зоставъ ся при тому, що мавъ, а навѣть багацько де-чого позбувъ ся, бо почалось суворе царюване вôслюгана Олександра III, якій своимъ величезнымъ кулакомъ та безтямнымъ мôзкомъ дусивъ усяку вôльну думку суспôльства, — отъ якъ и теперь Микола II, хиба що цей дуже вже мѣзерный на зрôстъ, а розумомъ ще дурнѣйшій, навѣть нѣкого не мае (о, доле, доле! — и таке править народомъ, та ще якимъ!)

Другимъ наслѣдкомъ катастрофы 1. марця була реакція, що опанувала російськимъ суспôльствомъ, — реакція черезъ те, що революційна интеліґенція, котра одна лише оживляла його, вплывала въ його живымъ струмочкомъ, зрозумѣла, болѣючи серцемъ, що сама вона безъ народу не зробить нѣчого и... заснула, заснула ажь на десять лѣтъ.

Вôдъ сього важкого сну Росію пробудили подѣѣ 1901 р., що трѣвають майже безъ перервы й доси. Це були: страшенный голодъ (а зъ нимъ разомъ тифъ, шкорбутъ, холера) та заява робôтникôвъ петербурськихъ 1. мая, що вони прилучають ся теперь до мѣжнародного свята, до социяльнои демократіи.

Причину сихъ подѣй треба шукати въ попередныхъ реакційныхъ рокахъ 80-хъ.

Скажене правительство Олександра III, користуючись тымъ, що не було йому жадныхъ перешкôдъ вôдъ суспôльства, покладало усѣ силы на те, щобъ 1) „укрѣпить сваю власть", змôцнити еѣ, а въ 2) щобъ задоволити „апору (оборону) престола", себъ-то шляхту а поручь изъ нею й нову буржуазію.

Для того воно касувало всяку свободу: волю друку, науки, вчинкôвъ. Воно позаводило „земскихъ начальникôвъ" т. е. надглядачѣвъ надъ духовнымъ и матеріяльнымъ житемъ селянъ и тимъ вôймало двохъ зайцѣвъ: и дало пожиточнѣ посады збѣднѣлôй шляхтѣ, и повернуло крѣпацтво, — бо „земскій начальникъ" мае на селѣ майже необмежену власть, вôнъ царь тамъ; напр. одинъ зъ нихъ не давъ мужикамъ пôдъ часъ голоду державнои запомоги хлѣбомъ за те, що вони не захотѣли робити у одного дѣдича за ту плату, котру вôнъ дававъ, а въ другому мѣсци земскій начальникъ заборонивъ „столову" для голодаючихъ селянъ, — божь люде того села були не въ ладу... зъ сусѣднымъ паномъ. Воно помогло гулящôй шляхтѣ, позычивши ѣй за дуже маленькѣ вôдсотки зъ державныхъ коштôвъ, себъ то зъ податкôвъ, котрѣ давъ народъ, за 10 лѣтъ, ажь де-кôлька сотокъ міліонôвъ рублѣвъ (рубль ½ дол.), — тимъ часомъ дерло останню свитину, продавало останню худобину мужикову, якъ що вôнъ не выплативъ усѣ податки. Воно выдало въ роцѣ 1886 законъ, пôсля котрого робôтники на ланахъ стали майже крѣпаками. И т. д. и т. д.

Що-жь власне до буржуазіи, то урядъ російскій и тутъ чинивъ не згôрше, якъ до шляхты. Бажаючи охоронити мѣсцевый промыслъ, вôнъ сливе що-року пôдвысшувавъ ввозне мито, а черезъ те промысловець, не маючи конкурентôвъ зъ-за кордону, дерь зъ росіянина нечуванѣ грошѣ. Напр. за пудъ гвоздкôвъ (пудъ —40 фунт.), якій коштуе у Нѣмеччинѣ 1½ рубл., въ Росіи треба було заплатити 8 руб.; за аршинъ ситцю — въ Нѣмеччинѣ 22 копѣйки, въ Росіи — 1 руб.; за молотилку въ Росіи — 100 руб. въ Нѣмеччинѣ — 40 руб.

Усе це спричинило ся до того, що селяне збѣднѣли, звели ся нѣ на що, божь до того ще й ихъ побôльшало, а земля була вже тажь сама. Становище ихъ було прикре. Непотрѣбнѣ люде на селѣ помандрували на заробôтки до мѣста, але якъ урядъ не охоронявъ промыслъ, якъ не силкувавъ ся розвинути його, — маючи, звычайно, на оцѣ тôльки буржуазію, — все-жь таки його не выстачало на те, щобъ оцѣ зайвѣ люде на селѣ мали працю въ мѣстѣ. И отъ голодъ по селахъ, безробôтя по мѣстахъ!

Уся прикрость такого стану выявилась въ неврожаю 1891 р. и Росія схаменулась. Знову почала працювати думка суспôльства, шукати выходу зъ такого стану рѣчей и знайшла його на де-котрый часъ въ „марксизмовѣ" — социялізмѣ социяльныхъ демократôвъ.

Якъ я вже сказавъ выще, вперше голосно вызнали його робôтники 1. мая 1891 р. въ Петербурзѣ и зъ сього часу починаеть ся жвавый социялістичный рухъ. Въ роцѣ 1892 були крôвавѣ розрухи въ Юзовѣ на Украинѣ, що мали своимъ наслѣдкомъ военный судъ и выроки смерти де-котрымъ робôтникамъ, а потôмъ починають ся страйки й страйки безъ кôнця: въ 1893 р. страйкували въ Петербурзѣ, Єгоріевському (Рязанськои ґуб.), Харковѣ, Ростовѣ на Донѣ; въ 1894 р. — въ Шуѣ, Петербурзѣ, Тифлисѣ, Минському, Вильнôй; въ 1895 р. — въ Петербурзѣ, Москвѣ, Иван.—Вознесенському й Тейковѣ, Ярославлѣ, Самарѣ, Орлѣ, Рославлѣ (Смоленськои ґуб.), Минському, Бѣлостоцѣ, Вильнôй; взагалѣ — въ рокахъ 1895—1899 страйкували въ 35 ґуберніяхъ, можливо що й бôльше. Якъ далѣ, то рухъ все дужчае, ширшае й глибшае, прибираючи новѣ формы. Вôдъ простыхъ страйкôвъ вôнъ переходить у демонстраціи и навѣть загальнѣ страйки зъ революційными актами. До його пристають студенты ся найпоступовѣйша часть кожнои суспôльности. Рушають ся й селяне пôсля подѣй у Полтавщинѣ та Харковщинѣ, що вôдгомôномъ пôшли по цѣлому селянству російському, а цей рухъ, то — найстрашнѣйшій для уряду, бо въ супокою та въ пôдвл[illegible] хлопôвъ [illegible]. Навѣть у войську й то вже истнуе

Хто-жь кермуе усѣмъ тимъ рухомъ? Куды вôнъ прямуе? Найдущою, найсильнѣйшою партіею есть партія социяльныхъ демократôвъ. Вона повстала за кордономъ ще въ 1883 р. заходомъ Г. Плеханова, В. Засуличôвны та П. Аксельрода и найменувалась спершу „Группа Освобожденія Труда" (Вызволеня Працѣ). але завдяки реакційнымъ 80. рокамъ не мала жадного впливу на жите російське и тôльки зъ початку 90-хъ рокôвъ починаеть ся еѣ справжне истноване, а зъ симъ и дужій розвôй. Найвпливовѣйшѣ еѣ часописѣ суть „Искра" та „Заря", що силкують ся теперь захопити у свои руки власть надъ усіею партіею и власть... майже необмежену.

Друга партія, — молодша, а може черезъ те й слабша, за социяль-демократичну, — есть партія Социялістôвъ-Революціонерôвъ. Головнѣ еѣ часописѣ — „Революціонная Россія" та „Вѣстникъ Русской Революціи".

Цѣ двѣ партіи дуже не въ ладу промѣжь себе и лають ся неначе бабы на ярмарку. особливо „Искра" не шкодуе слôвъ (и дуже образливыхъ) въ тôй сварцѣ, хочь властиво великои рôжницѣ мѣжь ними не мае.

Якъ та, такъ и друга вызнають своею останньою метою социялізмъ (колективизмъ) себъ-то передачу средствъ продукціи (фабрики, земля...) въ руки державы, котра вже зъ свого боку вôддаватиме ихъ робôтникамъ, мовлявъ, въ посесію. Але вони не одинаково дивлять ся на способы боротьбы, на способы осягнути ту мету. Тимъ часомъ якъ Социял.-Демокр. усю вагу своеи працѣ покладають на мѣській пролетаріятъ и пророкують, що лише вôнъ осягне социялізмъ, бо для того й селяне повиннѣ зпролетарізувати ся, — Соц. Революц. кажуть трохи инакше. Вони упевняють, що въ социялістичный устрôй можна перейти и безъ пролетаризаціи селянъ, бо хлѣборобъ, котрый самъ свôй шматокъ землѣ обробляе, не вживаючи робôтникôвъ на те, есть вже пролетарь и въ його интересѣ змѣнити капіталістичный устрôй житя на социялістичный. Крôмъ сіеи рôжницѣ С. Д. вважають шкôдливымъ уживати теперь насильнѣ средства, — тимъ часомъ якъ С. Р. мають навѣть особливу орґанізацію для сеи цѣли.

Доси я говоривъ тôльки за московськѣ, великоруськѣ партіи. Але опрôчь ихъ истнуе багато партій й иньшихъ націй, народôвъ, що були колись поневоленѣ російськимъ правительствомъ (не безъ участи й самыхъ москалѣвъ, звычайно), та злученѣ зъ російськимъ царствомъ. Де-якѣ зъ нихъ повстали вже давно, декотрѣ тôльки що выникають. Такъ, три роки тому назадъ повстали на Украинѣ двѣ партіи социялістичнѣ: 1) Революційна Украинська Партія та 2) Украин. Партія Социялістична.*) Перша особливо дуже розвинулась за цей часъ и мае теперь ажь 6 комітетôвъ або, якъ звуть ихъ, Вôльныхъ Громадъ: у Киѣвѣ, Харковѣ, Полтавѣ, Полтавщинѣ, Черниговѣ та на Чорноморіи. Вона выдае три часописѣ: „Гасло" (для интеліґенціи), „Селянинъ" (для селянъ), „Добра Новина" (для мѣськихъ робôтникôвъ). — Передъ сьома роками закладено „Бундъ" — жидôвську партію соц.-демократичну — одна зъ найсильнѣйшихъ партій въ Росіи. Истнують въ Царствѣ Польскому три социялістичныхъ партіи, зъ котрыхъ П. П. С. (Польс. Парт. Социялістична) найвпливовѣйша. Мають свои партіи литвины, латишѣ, финляндцѣ, кавказцѣ.

Якъ бачите, російській народъ, обôбраный правительствомъ та буржуазіею, зрозумѣвъ свôй станъ и мае страшеннѣ силы до бою. Але щожь робить урядъ Миколы II., того помазаного дурня зъ короною на дѣравôй головѣ?**)

Самого Миколу мы лишимо на боцѣ, нехай собѣ канкана передъ своею полюбовницею танцюе та не читаючи пôдписуе те, що йому дають, — бо, якъ самъ Вітте (бувшій міністеръ фінансôвъ) за кордономъ писавъ, вôнъ въ дѣйсности не править краемъ. Приглянь-мо ся лѣпше до того, що роблять справжнѣ правителѣ, особливо Плеве (міністеръ внутрѣшныхъ справъ), Вітте та Побѣдоносцевъ (голова Синоду), котрыхъ можна назвати заступниками сьогочасного царату, або краще — самымъ царатомъ.

Ихня система, спосôбъ боротьбы зъ революціею, то — злучити до купы хитрôсть зъ фізичною силою, якою розпоряджуе бюрократична монархія, але — мушу сказати — якъ не розумнѣ оцѣ панки, ихъ хитрôсть скидаеть ся часами на розумъ ихнього патрона Миколы II. Такъ, коли почавъ ся робôтничій рухъ, Вітте хотѣвъ задусити його провокаціею и завѣвъ такъ звану „зубатовщину" (вôдъ прозвища Зубатовъ — ґенералъ жандармеріи, що орудовавъ цією справою). Плеве пôддержавъ цей прінціпъ и завѣвъ „Независимую рабочую Партію". Рôжницѣ мѣжь „зубатовщиною" та „независимою рабочею партіею" майже ніякои нема, хиба що перша — леґальна, а друга — начебъ-то нелеґальна, тайна.

Ось що власне становлять зъ себе сѣ перлы мудрости правителѣвъ.

Абы заспокоити робôтникôвъ, имъ дозволено було обгогорювати свои справы явно... пôдъ супроводомъ

---

*) Якъ вже це було написано, я довѣдав ся, що ця остання партія злучилась зъ „Р. У. П."

**) Миколѣ II. зробивъ голову у Японія одинъ поліціянтъ за те, що вôнъ

жандарôвъ. Тимъ дозволомъ правительство хотѣло вôдвернути ихъ одъ революцiйного шляху й забити имъ памороки. На зôбранняхъ робôтникамъ казали, що найстрашнѣйшiи ихни вороги, то — революцiонеры, соцiялисты, що соцiялизмъ, то — химера, що вôнъ до путя не доведе, а здайте ся лише на волю правительства и воно зробить все для васъ; а головнымъ чиномъ тримайте ся далѣ вôдъ политики. Коли хто змагавъ ся против сього, то його безъ галасу утихомирювали... „мѣстами не столь отдаленными". Це — зубатовщина.

Що-жъ до „независимовщины", то це була „тайна" партiя урядова. Вона органiзувала „тайно" робôтникôвъ, „потайки" скликувала ихъ на зôбраня, де проводила тѣ-жъ думки, що й зубатовцѣ, „потайки" друкувала вôдозвы... урядовыми черенками!. все „потайки", нелегально, але за пôдпомогою полiцiи.

До чого-жъ то довело? А ось до чого. На зубатовськихъ зôбранахъ завше багацько обѣцяли та нѣчого не выконували и те незабаромъ робôтники зрозумѣли, а зъ симъ... и те, що казали соцiялисты. Независимцѣвъ тежъ лихо спôткали. Вони застрайкували було у сьому лѣтѣ въ Одесѣ. Цимъ скористували ся иншiи революцiонеры и пôддержали страйкъ, котрый потôмъ перейшовъ у загальный и правительство примушене було вжити козакôвъ. Тутъ знову стало ясно всѣмъ, що поки истнуе царатъ, робôтники не спроможнѣ полѣпшити свое становище. Ватажка „независимцѣвъ" арештовано. Звычайно, що всѣмъ симъ користують ся соцiялисты и выясняють усю правду сеи справы.

До „хитрощѣвъ" правительства вôдносить ся и зазывъ його „бей жидовъ". Якъ я вже казавъ выще „Бундъ" грае значну ролю въ соцiялистичному русѣ въ Росии. Якъ же спекати ся його? Отъ правительство и задумало, користуючись темрявою деякои масы народнои, нацькувати християнъ проти жидôвъ. И отъ пôдъ охороною вôйська — затямте те! пôдъ охороною вôйська! — почали бити жидôвъ. А коли „батьки" жидôвськи звернули ся до уряду та просили запомоги, урядъ сей вôдповѣвъ: „не пускайте дѣтей своихъ на демонстрацiи, вôдвертайте ихъ вôдъ соцiялизму и не буде „погромôвъ" себъ-то лише тодѣ вôнъ перестане пôдъюджувати та утихомирювати такъ званыхъ „громилôвъ".

Якiй-жъ наслѣдки сеи „политики" уряду? О, не дуже корисни задля його! Спершу, справдѣ, гадали, що „погромы" перешкоджатимуть соцiялистичному рухови, а потôмъ выявило ся, що „погромы", то — цѣпокъ о двохъ кôнцяхъ, зъ котрыхъ одинъ повернувъ ся проти самого уряду, бо „Бундъ" та иншi партiи росiйськи зъорганiзували узброену вôдпору, якiй пôдпомагае теперь навѣть сама жидôвська буржуазiя, що доси тôлько вмѣла ласки у правительства запобѣгати. Въ тому узброеному вôдпорови приймають участь и християньскiи робôтники та студенты. Знову фiяско!

Змагаючись проти революцiонерôвъ, царатъ хоче вôдобрати у своихъ „вѣрноподаныхъ" усяку волю, де вона лишилась, хоче сцентралiзувати въ своихъ рукахъ усю власть надъ нимъ, контролювати всяку проявку жития росiйського. Для того вôнъ скасувавъ конституцiю фiнляндську, котра була досить лiберальна и московить Финôвъ; для того вôнъ обмеже дѣяльнiсть „земства" — цю куцу автономiю мѣсцеву; для того вôнъ вôднимае у церкви вôрменськои копты, що ...живались ею на потребы народу и тимъ хоче й громадѣ собѣ придбати, и вôрменôвъ нацiональнои просвѣты позбавити, а значить, обрусити. Але й тутъ на...рно пôшла вся праця правительства! Финляндцѣ ...ерли ся, вôрмены зъ оружемъ въ рукахъ обстоюють ...ои права, а земство тежь носомъ закрутило и почало наставляти за кордономъ свою часописъ нелегальну „Освобожденiе" выдавати.

До цiеи працѣ правительства прикладае своихъ ...къ и Побѣдоносцевъ.

Крôмъ хитрощѣвъ, то що, урядъ въ боротьбѣ зъ ...рамолою" уживае й безпосередныхъ способôвъ: а...пты, тюрму, козакôвъ зъ нагаями, вôйсько зъ багнетами та кулями, шибиницѣ, Сибѣръ. Але чимъ бôльше туе правительство, тимъ бôльше зростають силы революцiйнй и хто знае, чи не загине воно на ешафотѣ такъ, якъ загинуло французьке пôдъ часъ великои французськои революцiи, — бо дуже вже воно уперте, якъ и тогочасне французьке!

Може менѣ хто заувежае, що царатъ мае много вôйська. Е, панове, сьогоднѣ вôйсько за урядъ, а завтра за народъ, — божъ вôйсько есть той же самый народъ! Такъ було завждѣ. Тай теперь вже тее можно добачити въ московськомъ вôйську. Згадайте лишень „Революцiйну Органiзацiю Вôйськову", згадайте, що пôдъ часъ полтавськихъ та харковськихъ розрухôвъ селянськихъ одна рота вôдмовилась стрѣляти въ народъ, а теперь тее саме стало ся у Києвѣ та прочитайте, що розказують салдаты („Искра" ч. 51. 1903 р.): „Хибажъ мы стрѣляємо?!! — вôдповѣдали вони робôтникови въ Києвѣ, що балакавъ изъ ними про останнй подѣ тамъ. — ...Якъ бы мы захотѣли, то вôдъ одного разу перебили-бъ цѣлый натовпъ! Звычайно, що ...кого вбито, ранено. Це черезъ те, що мѣжъ нами ...ть темнй люде... Але бôльшость — въ натовпъ не стрѣляла. Хиба мало мѣсця для куль у повѣтрѣ? Слухайте, мы нѣчимъ не виннй; органiзуйте лишень нашихъ офицерôвъ, все залежить вôдъ нихъ, а мы вже на все здатнй й готовй." — Заувежте усе це и вы згодите ся зô мною, що великои надѣѣ на вôйсько правительство не може покладати.

Резюмуючи все те, що я сказавъ, я констатую той фактъ, що росiйське правительство конае. Заспѣваймо-жъ йому „Вѣчнои памяти", абы тôлько воно скорѣше сконало та дало мѣсце „сонцю правды", що вже вызирнуло зъ-за горизонту росiйського житя та кинуло свои першй промѣнѣ!...

P. S. Перечитавши написане, я завваживъ, що не все сказавъ, що забувъ нашихъ любыхъ, милыхъ и рôдныхъ москвофилѣвъ. Пробачте за невввѣчливость, Панове! Де-жъ ваше мѣсце въ тôй боротьбѣ? До якои партiи васъ залѣчити? Чи до борцѣвъ за волю народню, за кращу будучность, поставити пôдъ червоный стягъ, до котрого горнуть ся теперь усѣ робôтники, всѣ поневоленй въ цѣлôй Европѣ, Америцѣ, навѣть у Японiи? чи... Ахъ, такъ! Адже-жъ вы царе-кнутославцѣ, поклонники кнута та дѣрявои головы Миколы II.. Ну, щожь — кожный чоловѣкъ свôй смакъ мае: хто любить дыню, хто кавунъ, а хто й свинячiй хрящикъ. Вы, якъ бачу, останнiй. Але памятайте, панове, що царату вже похоронный маршъ заграли. Де вы подѣнетесь тодѣ?! Якои вы заспѣваете?!

Берно (Швайцарiя), 1903. 14. XI. **М. Л..енко.**

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Сѣчень.

7	Ч.	Рôздво
8	П.	Соборъ П. Богор.
9	С.	Св. Первмч. Стефана
10	Н.	Св. муч. дву тму
11	П.	Младенц. побит. въ Вифлеемѣ
12	В.	Св. муч. Анисiи
13	С.	Меланiи
14	Ч.	Обрѣзане. Новый Рôкъ

— ПИШЕ намъ Н. С. зъ Ethelbert въ Канадѣ: „Дня 26-го Новембра м. р. заѣхавъ до насъ тумановичь и такъ затуманивъ кôлькохъ хрунѣвъ, що оденъ бравъ другiй разъ шлюбъ, а чотырохъ давали другiй разъ дѣти хрестити. Розумѣе ся, що казавъ собѣ за се д о б р е заплати".

— ЗЪ Eveleth, Minn. пишуть: „Робота тутъ иде добре, робимо кождого дня повный часъ. Русинôвъ тутъ дуже мало. Зима досыть остра."

— Робота въ Perth Amboy, N. J. иде добре. Робить кождого дня по 14 годинъ а неразъ и довше.

Я. Поливка.

— СТАЛЕВЫЙ тростъ оповѣстивъ, що вôдъ нового року знижае платню о 10 процентъ для 80 тысячь своихъ робôтникôвъ, котрй працюють въ питсбурскôмъ дистриктѣ. Така сама обнижка жде такожъ 18 тысячь робôтникôвъ зъ фабрикъ Бофало, Рочестеръ & Питсбурґъ Ко. — Се мають бути тй „добрй часы" пôдъ правлѣнемъ републиканьскои партiи...

— МѢЖЪ нашими емiґрантами лучають ся иногдѣ страшнй родиннй драмы. Ось и зъ Темешвару на Угорщинѣ доносять: Селянинъ Никола Добошанъ выѣхавъ бувъ на весну до Сп. Державъ на зарôбки. Въ Новôмъ Йорцѣ довѣдавъ ся недавно вôдъ своихъ односѣльчанъ, котрй тамъ прибули, що его жѣнка навязала любовнй зносины зъ однымъ изъ сусѣдôвъ, Иваномъ Живаномъ. Добошанъ, котрымъ заволодѣла жадоба мести, всѣвъ сейчасъ на корабель, що вôдпливавъ до Европы и оногды явивъ ся ненадѣйно въ родиннôмъ селѣ. Заставши въ своимъ домѣ Живана, добувъ револьвера и стрѣливъ до него два разы, кладучи его трупомъ на мѣсци. Невѣрна жѣнка вспѣла утечи. Добошана арештовано.

— ДЕЖЬ ты свята справедливосте? Зъ вязницѣ въ Омега, Неб. увôльнено сими днями арештанта Е. П. Де Френса, котрый покутувавъ тамъ 15 лѣтъ за ... дурницю. Именно напавъ вôнъ на дорозѣ листоноша и ограбивъ его зъ одного значка почтового, вартости двохъ центôвъ. — Пôсля американьскихъ правъ, за рабунокъ листоноша жде кождого дожизненна вязниця, на яку й засуджено Де Френсея, але президентъ Мекiнли помилувавъ его и знизивъ ему кару на 15 лѣтъ вязницѣ. — Теперь слухайте дальше. Той самъ судъ и судiя, котрый за нужденну 2-центову марку запропаставъ безталанного Де Френсея на цѣле жите до криміналу, засудивъ Ч. Мошера, касiера банку въ Линколнъ, Неб., що вкравъ 500 тысячь долярôвъ, на 5 лѣтъ вязницѣ. — И живешь ты ще свята справедливосте??

— ЦАРЬ Микола II. рѣшучо не мае щастя до сынôвъ. Цариця Александра, якъ теперь выявило ся, тому була недужа, що породила неживу дитину—сына. А царь такъ горячо бажае мати престолонаслѣдника и все дарма!

— ЕКСПЛЬОЗIЯ ґазôвъ лучила ся въ майнахъ Лигай Вали Колъ Ко. коло Плимавтъ, Па. и смертельно попарила 8 робôтникôвъ. Мѣжъ попареными е 4 славяньскихъ назвищь.

— ТИФЪ, що зъ такою силою лютуе въ Ботлеръ, Па. занесено вже до сумежного Питсбурґа. Послѣдными днями занедужало тамъ 410 осôбъ, зъ котрыхъ померло доси 50.

— СУМНЫЙ конець стрѣнувъ двохъ злодѣѣвъ въ мѣсцевости Вашко, коло Араду на Угорщинѣ. Вломили ся они до громадского уряду и выкрали звôдтамъ вертгаймôвску касу, въ котрôй була велика сума грошей. Жандармерiя пустилать за злодѣями и хотѣла передовсѣмъ перешукати недалекiй лѣсокъ. Ледви жандармы зайшли кôлька крокôвъ въ лѣсъ, якъ ихъ очамъ представивъ ся страшный видъ: на земли лежала розсаджена динамiтомъ каса, а коло неѣ два страшно покалѣченй трупы. По однôмъ зъ трупôвъ пôзнали, що то бувъ звѣсный вломникъ Степанъ Форшекъ. Жандармы пôшли тодѣ до жѣнки убитого и она остаточно призвала ся, що знала о вломѣ и розповѣла, що еѣ чоловѣкъ въ спôлцѣ зъ якимсь Чепелею, Иваномъ Фоушекомъ и Бартою вынесли касу та довго силували ся надармо еѣ отворити. Тодѣ постановили розсадити еѣ динамiтомъ, але динамiтъ выбухъ, закимъ ще еѣ чоловѣкъ и Чепеля, що прикладали льонтъ, могли втечи.

— ПРИ будовѣ нового шляху зелѣзницѣ „Бофало, Рочестеръ & Питсбурґъ" лучило ся грôзне нещасте. Шѣстьохъ робôтникôвъ Италiйцѣвъ хотѣли розôгрѣти при огни динамiтовый набôй, але свою дурноту переплатили житемъ. Динамiтъ експльодувавъ и 4-хъ робôтникôвъ розôрвавъ на дрôбки а двохъ смертельно покалѣчивъ. Се нещасте лучило ся недалеко Дубойсъ, Па.

— ШИФКАРТЫ подешевѣють! Вôдъ нового року почали курсувати помѣжь Ню-Йоркомъ и Бостономъ а портами Середземного моря пароходы нового товариства „Гамбурґъ & Уайтъ Старъ": є се компанiя, котра взяла собѣ за задачу конкуровати зô старыми товариствами морскои плавбы, наслѣдкомъ чого значно подешевѣли шифкарты.

— ВЕЛИКЙ паны не знають вже що дѣлати зъ роскошѣвъ та переходять на магометаньску вѣру. Передъ кôлькома днями померъ въ Лондонѣ, Лордъ Станли офъ Елдерли, котрый такожь перейшовъ на магометаньску вѣру, оженивъ ся зъ кôльканайцятьма жѣнками на разъ и живъ собѣ въ Анґлiи немовь справдѣшный Турскъ.

Похоронъ сего магометаньского Анґлiйця вôдбувъ ся пôсля приписôвъ корану и магометаньскои вѣры. За домовиною помершого ишли завельонованй жѣнки, а такожь евнухи, слуги и приятелѣ.

— АМЕРИКАНЬСКЙ часописи обчисляють, що европейскй емiґранты въ Сп. Державахъ пôслали минулого мѣсяця до Европы 1 мiлiонъ 806 тысячь 533 долярôвъ, якъ рôздвяный даръ для своихъ родичѣвъ, жѣнокъ, дѣтей, свояковъ и т. п. При тôй нагодѣ не забувають згаданй часописи накинути ся зъ мокрымъ рядномъ на емiґрантôвъ, котрй, мовлявъ, кривдять Америку, збогачуючи Европу грôшми Американьцѣвъ. Про се одначе, що американьскй мiлiонеры вывозять рôкъ-рôчно до Европы десятки мiлiонôвъ долярôвъ и теряють ихъ тамъ на гулящe жите, не згадують они нѣчого. А безъ сумнѣву поведене мiлiонерôвъ не дасть ся оправдати. Оденъ такiй мiлiонеръ, Швабъ, президентъ сталевого тросту, розтративъ пôдчасъ своеи подорожи по Европѣ около 950 тысячь долярôвъ, розкидаючи, грошѣ, мовь полову. А щожь сказати о иншихъ?

— СТРАШНЙ зелѣзничй катастрофы. Поспѣшный поѣздъ зелѣзницѣ „Балтиморъ & Огайо", звѣсный такожь пôдъ назвою „Дюкенъ лимитедъ експресъ" выскочивъ оногды изъ шинъ близь стацiи Конелсвiлъ, Па., а наслѣдки сего були грôзнй. Изъ 150 подорожныхъ, котрй нимъ ѣхали, 63 погибло на мѣсци, 30 було такъ тяжко раненыхъ що 6. зъ нихъ померло вже доси, а всѣ прочй були потовченй. Причиною нещастя були дошки, згубленй на шинахъ черезъ тягаровый поѣздъ, що 15 мiнутъ передъ тымъ ѣхавъ симъ самымъ шляхомъ. Саме тодѣ летѣвъ поспѣшный поѣздъ и зъ швидкостiю 60 миль на годину, тожь можна собѣ уявити зъ якою силою наѣхавъ на дошки и вылетѣвъ изъ шинъ. Всѣ ваґоны розбили ся на дрôбнй куснѣ. — Подôбна катастрофа лучила ся дня 27 м. м. недалеко Истъ Парiсъ, Мiч. на шляху зелѣзницѣ „Пiръ Маркетъ". Ту зъударивъ ся особовый поѣздъ зъ тягаровымъ, якiй ѣхавъ зъ противнои стороны, наслѣдкомъ чого втратило жите 22 особы, а 38 було такъ тяжко покалѣченыхъ, що бôльша половина зъ нихъ боре ся зô смертiю. — Коло стацiи Портъ Скачь, въ Канзесъ, выскочивъ изъ шинъ и впавъ зъ высокого насыпа поспѣшный поѣздъ, зв. „Мотеръ", при чôмъ 9 осôбъ було убитыхъ, а 20 покалѣченыхъ. Причина катастрофы въ двохъ послѣдныхъ случаяхъ не звѣсна добре.

— СМЕРТЬ въ огни найшло въ театрѣ Iroquois въ Чiкаґо, Ил, ажь 731 осôбъ. Огонь выбухъ на сценѣ театру дня 30 м. мѣсяця пôдчасъ пополуднѣйшного представленя штуки „Синьобородый". Саме тодѣ було въ театрѣ около 2100 осôбъ, переважно женщинъ и дѣтей, мѣжь котрыми на видъ огню пôшовъ страшенный переполохъ. Всѣ почали утѣкати, тиснути ся до дверей, друляти и толочити однй другихъ, немовь божевôльнй. Заки пожарна сторожа и полiцiя вспѣли завести порядокъ а товпа отямити-сь, ажь 731 втратило жите, а въ друге стôлько було покалѣченыхъ середъ метушнѣ и натовпу. Коло выходôвъ театру, котрыхъ тамъ е 40, лежали цѣлй купы страшно обезъображеныхъ трупôвъ, а розпучнй крики и стоны раненыхъ заповняли воздухъ.

Такои катастрофы не затямивъ свѣтъ, и мабуть тôлько пожаръ вѣденьского театру передъ 24. роками пригадуе сцены подôбного нещастя. Цѣле мѣсто Чiкаґо въ жалобѣ по тôй причинѣ!

Справы „Союза“.

Головный Урядъ „Р. Н. С.“ на роки 1902—1904.

Головный предсѣдатель — о. М. СТЕФАНОВИЧЪ, 619 Carson Str., Pittsburg, Pa.
Головный секретарь — С. ЯДЛОВСКІЙ Box 76, Jersey City, N.J.
Головный касіеръ — АЛЕК. ШАРШОНЬ, 524 Pine & Franklin St. Shamokin, Pa.

Ихъ заступники:
Мѣсто-предсѣдатель.....М. Кравчишинъ NORTHAMPTON, PA.
Заст. секретаря.............Вас. Гришко SCRANTON, PA.
Заст. касіера....................И. Глова EXCELSIOR, PA.

Радні:
М. Турокъ................Priceburg, Pa.
Мих. Пачута..............Mt. Carmel, Pa.
Діон. Голодъ............Jersey City, N. J.
Мих. Грацонь...........McKeesport, Pa.
Андрей Добошь..........Lansford, Pa.
Ив. Сабатъ...............Yonkers, N. Y.

Ихъ заступники:
Ал. Горбаль, Мих. Югасъ, К. Кобанъ, А. Валевскій, Ник. Добровскій.

Контрольна комісія:
о. Н. Пôдгорецкій, box 31, Jersey City, N.J.
К. Кирчôвъ, 140 Essex Str., „ „
Ив. Гардый, Trauger, Pa., Westmorel. Co.

За 70 центвъ на мѣсяць Союзъ платить 600 доляровъ посмертного за мужа, а 300 доляровъ за жену и другій запомоги въ разѣ иншихъ нещасныхъ выпадкôвъ.

Въ Союзѣ можете убеспечити вашій дѣти за таншій грошѣ якъ де инде а посмертне за нихъ дôстанете больше якъ деинде.

УПÔМНЕНє!

П. Секретарѣ!

Пригадую § 9 статутôвъ „Союза“, на пôдставѣ котрого члены приступаючій до „Союза“ а маючій высше 40 лѣтъ мають до трохъ мѣсяцѣвъ по вступленю предложити менѣ метрику уродженя.

С. Ядловскій.

Члены „Союза“, котрій пишуть самій до Редакціи про змѣну своеи адресы мусять всегда написати до котрого вôддѣлу „Союза“ належать и якъ той вôддѣлъ называесь.

Панове мѣсцевій секретарѣ Союза! Просимо Васъ подавати намъ по кождôмъ мітинґу адресы новыхъ членôвъ, змѣны членôвъ старыхъ и списъ тыхъ котрымъ треба Свободу застановити.

Редакція.

Юрій Фалатъ

зъ Прайсбурґъ, Па. Приѣхавъ до Америки 1896 року и въ тôмъ самôмъ роцѣ вступивъ до братства св. Вас. Великого на Прайсбурґъ, Па. Працювавъ для того братства зразу яко помôчникъ секретара, пôзнѣйше яко секретарь самостôйный и яко секретарь Союза, котрымъ бувъ за 4 роки. Ю. Фалатъ є американьскимъ горожаниномъ и властителемъ дому въ Прайсбурґъ, Па.

ПОСМЕРТНІ ВѢСТИ.

†

КАТЕРИНА ГОРБАЛЬ, жена Гіерона, члена Р. Н. Союза и братства св. АА. Петра и Павла въ Ansonia, Conn., вôддѣлъ 10, упокоила ся 27. Новембра 1903.

ГРИГОРІЙ ҐОЧЬ, членъ Р. Н. Союза и бр. св. Спаса, вôддѣлъ 29 въ Rhone, Pa., упокоивъ ся 4. Децембра 1903. Небôщикъ походивъ зъ Барвѣнка, пов. Кросно, Галичина; до Союза вступивъ 1899 року; полишивъ жену и дѣти.

Вѣчная память!

Ч. 243. **КВІТЪ** $300.

на триста доляровъ, котрі п. Иванъ Парилякъ отримавъ яко посмертну запомогу по женѣ Юстинѣ зъ головнои касы Р. Н. Союза въ Америцѣ.

New York, N. Y. въ Децембру 1903.

Иванъ Париляк.

СВѢДКИ: С. Ядловскій,
Павло Зятикъ, секретарь
Иванъ Лазорчикъ, предс.

(Печать вôддѣлу 66.)

Рухъ
въ вôддѣлахъ Р. Н. С.

БРАТСТВО

св. Петра и Павла въ Ґленъ Лайонъ, Па., вôддѣлъ Р. Н. Союза 27, буде принимати новыхъ членôвъ въ Януару и Февруару 1904 по $3.00 вступного.

Андрѣй Живицкій, предсѣд.,
Павло Капець, секретарь.

БРАТСТВО

св. Пр. Илiѣ въ Маганой Плейнъ, Па., в. 28, буде принимати въ Януару 1904 новыхъ членôвъ до братства за $1.50 вступного а до Союза после лѣтъ. Хто мае надъ 40 лѣтъ мусить предложити метрику. Мітинґи вôдбувають ся въ першу Недѣлю мѣсяця.

Н. Дембицкій, секретарь.

УВАГА.

Братство св. О. Николая въ Оборнъ, Н. Й., вôддѣлъ Р. Н. С. 38, буде отримувати рôчный мітинґъ дня 10-го Януара 1904. Повѣдомляю всѣхъ членôвъ мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ, щобы явили ся на той мітинґъ о годинѣ першôй по полудни. Будемо принимати новыхъ членôвъ до братства безъ вступного. Русины въ Оборнъ, Н. Й. не належачій до жадной орґанізаціи приходѣть громадно и впишѣть ся до нашого братства, бо о нещасте не тяжко.

Секретарь Братства.

БЕЗЪ ВСТУПНОГО!

Братство св. Кирила и Методія въ Шамокинъ, Па., буде принимати новыхъ членôвъ въ мѣсяцю Януару 1904 року, длятого, хто еще не належить до братства нехай корыстае зъ доброи нагоды и приступае.

Гавріилъ Малиннякъ, Предсѣдатель.
Стефанъ Мурдяа, секретарь.

РÔЧНЫЙ МІТИНҐЪ

бр. св. Йоанна Хрестителя въ Trauger, Pa. вôдбуде ся дня 10-го сѣчня 1904. На тôмъ мітинґу буде ся выбирати новый урядъ. Котрый членъ не появить ся буде платити кару одного дол. Мітинґи вôдбувають ся кождои другои Недѣлѣ по першôмъ въ церковной гали.

За урядъ братскій:
Алекс. Семаницкій, пред.
Мих. Ющакъ, секр.
Вас. Кащикъ, час.

ОПОВѢЩЕНє.

Пôврôчный мітинґъ братства св. Илiи пророка, вôддѣлъ 40. въ Скрентонъ, Па. вôдбуде ся 24 сѣчня 1904. Взывае ся, щобы всѣ члены братства явили ся на сей мітинґъ пôдъ карою 50 центôвъ позаякъ того дня буде выберати ся новый урядъ.

Демко Лешко, секретарь.

НОВЫЙ УРЯДЪ

выбрало бр. св. А. Михаила въ Eleanor, Pa. Н. Добровскій предс., В. Тулинко заст., Онуф. Ксеничь секр., И. Тумура заст., Ив. Канторъ кас., А. Ковальчикъ заст., М. Ковальчикъ дозорця хорыхъ, А. Ганасъ хорунжій, А. Ладна капитанъ, А. Ґриньчь дверникъ.

Мітинґи вôдбувають ся кождои другои Недѣлѣ по першôмъ. Братство числить теперь 53 дорослыхъ членôвъ и 4 дѣтей.

БРАТСТВО

св. Вас. Великого въ Прайсбурґъ, Па. выбрало слѣдуючій урядъ на р. 1904: Мих. Турокъ предс., Стеф. Турокъ касіеръ, Ст. Сисакъ секр. братскій, Гнатъ Сисакъ касіеръ братства, Гнатъ Лиґусъ, секр. Союза, Гн. Фалатъ капитанъ, Я. Милянъ хорунжій, Андр. Лещакъ Ст. Петрикъ и Гар. Ґузелякъ дозорцѣ хорыхъ, Юрій Хилякъ и Юр. Фалатъ контрольоры.

Звертаю увагу позамѣсцевыхъ членôвъ, що я вже не есьмъ секретаромъ Союза. Въ справахъ Союзовыхъ нехай кождый пише до нового секретара Mr. Hnat Ligus, Priceburg, Pa. а въ справахъ братскихъ на адресу:
Mr. St. Sysak, Priceburg Pa.

Юрій Фалатъ.

БРАТСТВО

св. Й. Хрестителя въ Desloge, Mo. вôддѣлъ 50 буде принимати дня 10 Януара, 1904 р. новыхъ членôвъ за зниженымъ вступнымъ. Хто заплатить $1.50 зôстане повнымъ членомъ нашого братства и „Р. Н. Союза“. Братя Русины возьмѣть собѣ тое пôдъ розвагу и прийдѣть згаданого дня записатись до нашого братства и до Союза. Наше братство числить высше 75 членôвъ а всѣ чесній Русины.

Алексій Хаць, предс. — А. Балѣгодскій, секр.

НА рôчнôмъ мітинґу бр. св. Петра и Павла въ Джерзі Сити, Н. Дж. выбрано слѣдуючій Урядъ: Теодоръ Цѣшлякъ предсѣд., Діон. Голодъ заст., Дм. Ванько секр., Ник. Михальскій заст., Теод. Ткачь касіеръ, Петро Бабякъ заст., Конст. Кирчôвъ и Ем. Ковальчикъ, контрольоры; Илько Тарбай и Стеф. Чомко, надзир. хорыхъ; Кипр. Адамцьо и Ив. Ходаба до порядку въ гали; Куз. Курила и Романъ Ромцьо, колекторы церковній; Кондр. Сандовичь дверникъ.

ПОДЯКА.

Я ниже пôдписаный складаю подяку Р. Н. Союзови за выплачене $300. посмертного по моѣй женѣ Юстинѣ; рôвночасно и зарядови Бр. св. Ольги за выплачене $150. запомоги; Бр. св. Петра и Павла въ Jersey City, N. J. за $75. а Товариству им. Наумовича за $25.

Иванъ Париляк въ НюЙорку.

ВЕЛИКІЙ БАЛЬ

устроюе рускій клюбъ „Чотырохъ Михайлôвъ“, вôддѣлъ 1, въ Суботу дня 23. сѣчня 1904 въ гали J. Wiesemann-a, 209 Ferry Street, NEWARK, N. J.

Початокъ о год. 7 вечеръ. Вступъ вôдъ особы 25 цнт. За добру музыку и забаву ручить бальовый КОМІТЕТЪ.

Порядокъ Богослуженъ въ ST. LOUIS. MO.

I. Въ день Рождества Христ. о год. 6 рано Повеч. Литія, Утреня; о годин. 10 Служба Божа. О год. 2 пополудни въ гали рускôй „Родина“ уряджуе тутейше брацтво сестричне св. Єлены „Деревце“ для дѣтей, на котре то торжество запрашае всѣхъ родичѣвъ зъ дѣтьми такъ зъ Ст. Луисъ якъ и околицѣ, безъ взгляду на се чи матери належать до сего брацтва чи нѣ. О год 4. Вечерня, проповѣдь, коляды. Прочій дни якъ въ звычайній свята.

II. На закôнчене рускогo старого року (31 р. Дец.) вôдправить ся о год. 8 вечеръ Вечерня вел. зъ Литіею, проповѣдь и суплікація. На самъ Новый Рôкъ Служба Божа о год. 10 и проповѣдь.

III. Въ Навечеріе Богоявленія вôдправить ся о год. 9 вечеръ Повечеріе вел. зъ Литіею. Въ самъ день Богоявленія о год. 10 Служба Божа. Въ вечеръ о год. 8 Вечерня, проповѣдь и торжественне водосвятіе.

Маючи на увазѣ наше мале число Русинôвъ порядокъ уложеный такъ, що тій, котрі будуть мусѣли працювати — на певныхъ Богослуженяхъ будуть могли бути.

На сѣ торжества запрашае всѣхъ сердечно

РАДА ЦЕРКОВНА.

На Фондъ шкôльнои молодѣжи зôбравъ п. Ал. Шаршонь слѣдуючій жертвы:

(Конець).

Анна Хомякъ	25
E. Heffelfinger	1.00
Силь Ґаликъ	10
Ос. Куликъ	50
О. Пепухъ	5
Катрена Ґаликъ	5
С. Смалець	15
Mary Kuklinska	27
В. Ревилякъ	25
Jos. Shurtz	25
Ив. Полинякъ	50
С. Войтовичь	15
Павло Азарѣ	25
Ив. Вишовскій	50
Йванъ Новакъ	1.00
Мих. Даньчакъ	1.00
Онуф. Канючокъ	50
Зъ попередными	$85.37

НОВИНКИ.

ЗЪ КАНАДІЙСКОИ РУСИ.

— **Посвячене** новои независимои рускои церкви въ Винипеґу вôдбулось 13-го Децембра 1903 при участи Серафима, 8-охъ священикôвъ и много народа.

— **Читальню** имени Шевченка заложено въ домѣ 109 Euclid St. въ Винипеґу. Читальня отворена що-денно ажь до 10-ои вечеръ. Зарядъ читальнѣ задумуе заложити при читальни публичну бібліотеку и просить всѣхъ Русинôвъ надсилати на ту цѣль жертвы въ книжкахъ пôдъ адресою: Reading Hall, 109 Euclid St., Winnipeg, Canada.

— **Всенародне** руске вѣче мае вôдбутись дня 26 Сѣчня 1904 въ гали читальнѣ им. Шевченка въ Винипеґу зъ слѣдуючою проґрамою:

„1) Рано пôвъ до 10 соборна Служба Божа въ новôй незалежнôй церквѣ.

2) Вôдъ години 1 попол. до 6 вечеромъ нарады: а) въ чіихъ рукахъ мають бути контракты вôдъ церкви и метрики; б) якій мае бути выбраный урядъ парохіяльный и о що мае ся старати въ парафіи; в) якъ часто мають ся вôдбувати церковній мітинґи.

3) Справа семинаріи духовнои и учительскои.

4) Чи можемо мы, Русины, въ Манітобѣ поступати однаково въ справахъ церковныхъ зъ Русинами, що жиють въ Асинибоѣ, Саскачеванъ и Албертѣ, зводки священикамъ и делеґатамъ неможливо приѣзджати зъ причины великихъ коштôвъ подорожи“.

5) Якъ поступати намъ въ будучности зô справами церковными згôдно зô справами цивільными.

Пôдъ вѣчевою вôдозвою пôдписаній яко комітетъ: оо. Бачиньскій, Данильчукъ и Стефаникъ.

— **РУСКА** греко-кат. церква въ Маганой Сити, Па. згорѣла до нащадку. Шкода выносить колька тысячь долярѣвъ.

— **КРАЄВІ** часописи пишуть, що о. П. Філясъ для поратованя свого здоровля задумуе выѣхати зъ Канады до Спол. Державъ або вернути до Галичины.

— **АВСТРІЙСКІЙ** цѣсарь, Францъ Йосифъ I. перебуваючи через свята Рождества Христового въ гостинѣ у своеи дочки Маріи Валеріи на замку Вальсе, надъ Дунаемъ впавъ зô сходôвъ и потовкъ ся досыть тяжко. Старый лежить теперь въ ложку.

— **ИТАЛІЯ** и Франція заключили договôръ, силою котрою всѣ споры, якій можуть лучити ся мѣжь ними, мають бути поладнаній мирною дорогою, черезъ арбітраційный судъ. До вôйны могло-бъ прийти мѣжь ними лишь въ такôмъ случаю, наколи-бъ, якъ каже головна точка договору, „всѣ мирній средства вычерпали ся, а честь однои зъ державъ була загрожена“. — Договôръ пôдписавъ француэкій міністеръ справъ заграничныхъ зъ однои, а италійскій амбасадоръ Торніелі, зъ другои стороны. Подôбнымъ договоромъ звязана вже Франція зъ Анґліею.

Є се новый и дуже важный крокъ впередъ до загального розоруженя Европы.

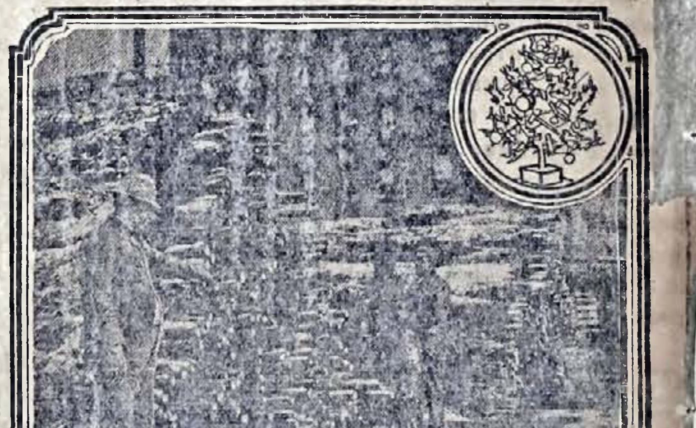
— **НЕВÔЛЬНИЦТВО** въ краю Морôвъ (Филипины), де оно ествувало вôдъ найдавнѣйшихъ часôвъ, знесено минулого тыжня. По подавленю повстаня на тôмъ островѣ Американцѣ зачали вôдъ сего, що освободили невôльникôвъ, почôмъ будуть переводити дальше свои реформы, доки не уцивілізують дикихъ Морôвъ.

— **МИКИСПОРТСКІЙ** Русины заложили собѣ политичный клюбъ, до котрого належить понадъ 40 галицкихъ Русинôвъ и 10 угорскихъ. Мітинґи вôдбувають ся що другои Суботы въ рускôй церковнôй гали.

м. і.

— **ХОЧЕТЕ** знати де якій звѣрята живуть на свѣтѣ почавши вôдъ великого слоня ажь до звѣрятка, котре ледви черезъ побôльшаюче скло можна добачити? Хочете знати, якій звѣрята живуть на земли, якій у воздусѣ, якій у водѣ? Все тое скаже вамъ книжка що зовесь „Дещо про звѣрята“. Книжка тая обнимае около 100 сторôнъ друку а мѣстить въ собѣ 200 образкôвъ.

Купити еи можна въ редакція „Свободы“. Коштуе лишь 30 центôвъ.

Сей образокъ представляе чоловѣка продаючого деревця. Такі деревця ставляють на Рôздво въ хатѣ, прибирають всѣлякими забавками и освѣчують малыми свѣчочками. Дѣти мають зъ деревець велику втѣху. Американьскій Русины не мають сего звычаю. И слушно. Деревце се коштовна рѣчь — а практичный розумъ Русина каже ему, що грошѣ выкиненій на деревце, можна ужити въ лѣпшій способъ.

ВСЯЧИНА.

СВѢТЪ ВЪ ЧИСЛАХЪ.

— Въ Парижи живе постôйно 2500 міліонерôвъ, въ тôмъ числѣ 800 чужинцѣвъ.

— Всѣхъ Словакôвъ є на кули земскôй 2 міліоны 460 тысячь.

— Мѣжъ жителями Вѣдня є 102 тысячѣ Чехôвъ.

— Австрійскій цѣсарь Францъ Йосифъ I. давъ своѣй внучцѣ Єлисаветѣ (доньцѣ покôйного архикнязя Рудольфа) 2 міліоны доляровъ приданого и вызначивъ 250 тысячь доляровъ рôчнои платнѣ.

— Въ 1836 р. было въ цѣлôй Англіи лише 16 католицкихъ монастирôвъ, а теперь є ихъ тамъ 990.

— Найменша дитина на свѣтѣ вродила ся сими днями въ родинѣ Мурôвъ въ Блумінґтонѣ, Ил. Важить она 1 фунтъ и чверть.

— Найменшу армію на свѣтѣ мае република Санъ Маріно (въ Италіи). Въ часъ мира числить еи армія 40 жовнѣрѣвъ, вже разомъ зъ офіцирами, а пôдчасъ войны ажъ 950 людей.

— Мѣжъ послами японьского парляменту є 13 христіянôвъ.

— Въ цѣлôй Австріи выходило въ 1902. роцѣ 2 тысячѣ 975 часописей.

— Зъ Бразиліи до Нѣмеччины вывезено въ 1901. р. 1 міліонъ 23 тысячѣ 286 цетнарôвъ кавы за 148 міліонôвъ марокъ.

— Вô всѣхъ буковиньскихъ гімназіяхъ принято въ першôмъ пôврочу 1903—1904 шкôльного року 3 тысячѣ 465 ученикôвъ.

— Довготу жѣночого волоса обчисливъ оденъ Нѣмецъ на 70 тысячь метрôвъ, коли оно чорне, а 100 тысячь метрôвъ, коли ясне. Хоць волося чорного є менше на головѣ, то за те оно сильнѣйше, бо оденъ волосокъ выдержить 113 ґрамôвъ тягару, пôдчасъ коли ясный волосъ рве ся вже пôдъ тягаромъ 68 ґрамôвъ.

— Австрійскій буджетъ на рôкъ 1904. выносить 1737 міліонôвъ 509 тысячь коронъ въ доходахъ и 1734 міліонôвъ 771 тысячь кор. въ розходахъ.

— Довгъ Сп. Державъ пôдскочивъ въ мѣсяцю листопадѣ 1903. р. о 5 міліонôвъ 426 тысячь дол. и выносить теперь суму 925 міліонôвъ 829 тысячь 410 доляровъ.

Смѣшне.

Мѣскій панъ: — Чи вамъ ту человѣче не скучно на селѣ?

— Гдетамъ! ту приходить ся мѣста тôлько всѣлякихъ мѣскихъ пустогонôвъ, що тôлько смѣй ся...

ДОВѢДАВЪ СЯ.

Иванъ: Абы-сьте знали, пане Мошку, що я вже йду вôдъ васъ изъ службы!

Мошко (просесоръ): Овъ, то чому?

Иванъ: Бо таки такъ!

Мошко: Може вамъ щось ясна панѣ казали?

Иванъ: Нѣ!

Мошко: Може вамъ щось ясный паничь казали?

Иванъ: Нѣ!

Мошко: Може вамъ чимсь ясна панна допекли?

Иванъ: Нѣ!

Мошко: Ну, а чому вы насъ покидаете?

Иванъ: Бо таки вже вприкрило ся въ такихъ паршивыхъ жидôвъ служити! И. К.

Зъ „Комара“.

— Хочете безпечно и скоро заѣхати до старого краю, або спровадити родину зъ краю, купѣть собѣ шифкарту вôдъ John a Nemeth-a, 457 Washington St. New York, N.Y.

Дякъ

зъ теноровымъ голосомъ пошукуе мѣсця. Молодый чоловѣкъ здôбный. Бувъ дякомъ въ Галичинѣ. Єслибъ де потрѣбно, зголоситься на адресу: Anton Skrobiack, 810 Penn Ave., Wilkes Barre Pa.

Ґде єсть?

Хто хоче шукати своихъ краянъ черезъ нашу газету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперѣдъ.

Де єсть?

Семенъ Перицкій, родомъ зъ Жидôвского, пов. Ясло. 4 роки тому мешкавъ коло Патсвиль. Хто бы знавъ о нѣмъ пай напише на адресу:

Theod. Jarosz, Box 438, Scottdale, Pa.

Де єсть?

Тимко Хома родомъ зъ Маластова, пов. Горлицѣ. Передъ 3 роками перебувавъ на Штрикеръ. Хто бы о нѣмъ знавъ або вôнъ самъ най дасть знати на адресъ:

Mikolay Lizak, Box 25, Jeff. Co. Connorsville, Ohio.

Де єсть?

Василь Ющакъ, родомъ зъ Бодпарки въ Галичинѣ. Лѣтъ около 30. Передъ пôвтора роками бувъ въ Джанставнъ, Па. Шукае єго

Митро Свентковскій, Box 8, Olyphant, Pa.

Игн. Станчакъ и Ив. Данковскій заприсяженй колекторы мають право збирати добровôльнй жертвы на маючу ся будовати руску церковъ въ CARNEGIE, PA. Просимо всѣхъ братôвъ Русинôвъ не опустити нашихъ колекторôвъ зъ порожною рукою а Господь Богъ надгородить Васъ за се сторицею.

Комітетъ церковный:
Ст. Серединьскій, предсѣдатель,
Ив. Адзима, заступникъ,
Ст. Сембратъ, касіеръ,
Арс. Патрошь. секретарь.

!КУПУЙТЕ!

КНИЖОЧКИ для записованя мѣсячнои колекты и другихъ жертвъ на вашу школу, церковь, плебанію и т. д. Можете ихъ достати по цѣнѣ 7 центôвъ за одну. Такі книжочки повинна кожда парафія роздати своимъ членамъ. Кождый парафіянинъ повиненъ мати таку книжочку, тогды буде знати, що тѣ грошѣ якй вôнъ заплативъ на церковь и т. и. єму не пропадуть.

БЛЯНКЕТЫ на метрики хресту, вѣнчаня и похорону по цѣнѣ 2 центы за штуку.

БРАТСКІ опѣкуны хорыхъ повинні мати книжки для записованя коли хто захорувавъ, на яку слабость и т. д. Одна книжка коштуе одного доляря.

— SVOBODA. —
Box 353, SCRANTON, PA.

КНИЖКИ

!ПО ЗНИЖЕНОЙ ЦѢНѢ!

Антоній и Клеопатра	75
Альманахъ	50
Багнітки	10
Вôзникъ Геншель	75
Метелики	50
Мôй измарагдъ	100
Матеріялы до українсько-рускои етнографіи (3 томы) по	100
Монографія Костомарова	50
Маніфестъ комуністичнои партіи	20
На добродѣйнй цѣли, комедія	35
Новй и перемѣннй звѣзды	5
Національне питане въ Норвеґіи	5
Нетлѣ	25
Непропаща сила	10
Нагула	10
„Наука“ рôчникъ зъ 1878 р.	3.00
Начала физики	10
Наша родина	50
Оповѣданя Коцюбиньского	10
Орися	5
О еміграціи	10
О торговли	5
О новыхъ податкахъ	10
О опѣкунахъ и кураторахъ	10
Омелько Цуциня	20
Образки зъ природы	5
Партійна політика и мораль	25
Повѣсти Нечуя	100
Старый Єфремъ	10

(Дальше буде.)

Повызшй книжки маемо тôлько въ однôмъ або двохъ примѣрникахъ, длятого просимо замовляти сейчасъ.

Сй книжки, котрй понизше списанй можете всегда дôстати!

Американьскій шляхтичь	15
Абу Касимовй капцѣ	30
Апостолы и Евангелія	35
Библія велика	50
Библія мала	30
Букварь рускій	25
Вѣра Надежда	100
Весела книжочка зъ образками	30
Граматика руска	25
Де що про звѣрята	30
Друга китичка для малыхъ дѣвчатъ	10
Дослѣды зъ поля статистики	10
Дядько Дмитро, оповѣдане про се куды идуть мужицкй грошѣ	10
Де-що про права и суды въ Сп. Дер.	10
Де-що зъ исторіи російскои православнои місіи въ Америцѣ	10
Дорога до свѣдомости	10
Енеїда Котляревского	50
Записки школяра	20
И мы въ Европѣ	10
Колядьі	20
Кльод Іе	5
Карбы	25
Календарь „Союза“ (1903)	25
Казка про жида	10
Канадійска Русь	10
Кормъ душѣ	100
Конституція Сполуч. Державъ	10
Лисъ Микита	50
Малый Робинзонъ	10
Микола Палкинъ	10
Микола Костомаровъ	5
Народный Рухъ Ав.-Уг. Русинôвъ	15
Оповѣданя для дѣтей	20
Оповѣданя Стороженка	10
Оферма	10
Образки зъ Америки	10
Оповѣданя С. Макара	15
Пѣснословець	50
Пригоды Донъ-Кихота	40
Повѣсти Федьковича	20
Поезіи Шевченка	1.25
Про вôдступник. вôдъ рос. православія	10
Павуки та мухи	2
Псалтирь великій	300
Псалтирь меньшій	100
Pid Krestom	100
Розмова Поляка зъ Русиномъ	10
Рыболовы, оповѣданя Ковалева	75
Рускій спѣваникъ	40
Ревізоръ зъ Петербурга	30
Русины пряшôвскои епархіи	35
Судный день	50
Сѣмъ казокъ	50
Словаки чи Русины?	25
Стежечка въ рай	50
Тарасъ Шевченко	15
Тымко Гаврилюкъ	15
Хлопскй пѣсни	10
Хлѣбъ душѣ	1.00
Читанка друга	25
Читанка трета	40
Читанка четверта	50
Шейкспіръ въ повѣсткахъ	10
Яблочникарь, комедія	15
Якъ повставъ свѣтъ?	15

(Дальше буде.)

Замовляйте тôлько тй книжки, котрй бачите въ послѣднôмъ числѣ „Свободы“.

Всѣ попереднй списы и цѣнники книжокъ суть неважнй.

Зъ замовленями посылайте и грошѣ.

Пишѣть выразно.

Замовлень на суму менчу якъ доляра не принимае ся.

Почту мы оплачуемо.

Адресъ:
SVOBODA,
Box 353, Scranton, Pa.

Книжки повысше выписанй высилаемо сейчасъ по одержаню замовленя.

Кожде братство

повинно мати книжку для опѣкуна хорыхъ, одну або бôльше, для записованя коли, хто захорувавъ и якъ довго бувъ хорый. Таку книжку можете достати въ Ред. „Свободы“. Одна коштуе доляра. Грошѣ присилайте наперѣдъ.

SVOBODA
Box 353, SCRANTON, PA.

Хочешь

читати дещо веселого и насмѣятись?

Купи собѣ „Комара“.
Три старі рôчники коштують лишь $3.50.
Оденъ рôчникъ $1.25.
Хто хоче дôставати „Комара“ що два тыжднѣ черезъ оденъ рôкъ, нехай зашле 2 доляры на адресу:

„Комар“,
Собѣщина ч. 8.,
Львôвъ, Austria, Galicia.

Тамъ можете дôстати такожь слѣдуючй книжки:

Календарь „Комара“ на рôкъ 1903	15ц.
Календарь „Комара“ на рôкъ 1904	25 „
Новомодный Спѣваникъ	20 „
Деканы зъ гôръ	15 „

Яна Фишера

Новый Банково-Шифкартовый Дôмъ

отвореный кождого дня вôдъ 7-ои рано до 9-ои вечеромъ пôдъ ч. 713 Front St., Catasaqua, Pa.

Засылае, купуе и продае старокраевй грошѣ.

Приймае грошѣ до переховованя и звертае ихъ кождого часу.

Шифкарты продае до всѣхъ портôвъ Bremen, Hamburg, Rotterdam, Antwerp и на Анґлію за ту саму цѣну що и компанія.

Продае всѣлякй молитвенний и забавнй книжки.

Провадить чисто славяньскій, христіяньскій биз несь. Вôдвѣдайте его.

Вôнъ є такожь Notary Public — потверджае и вырабляе всякй старокраевй контракты скоро и безпечно.

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Єго офісъ въ Scranton, Pa. є на 303 Spruce Str. Але до Скрентонъ приѣждже тôлько кождого понедѣлка и четверга вôдъ годины 6-ои до 8-ои вечеромъ.

Всѣ справы американьскй въ повѣтахъ: Люзерне и Лякована.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнй паперы и повномочія.

Фармы!

Нынѣ кождый ся пытае що станесь пôзнѣйше?

Чи пôде робота? Чи буде страйкъ? А нѣхто не може вôдповѣсти.

Чи знаете, де не мусите ся боятии страйкôвъ?

Фарма є одинокою рѣчею де нема страйку. На фармѣ нема босôвъ, чоловѣкъ є своимъ паномъ и нѣхто не выкине єго зъ роботы.

Нашою задачею єсть помочи вамъ стати независимыми.

Купѣть собѣ фарму. Черезъ наше посередництво можете купити собѣ фарму въ **Верджиніи.** Земля добра, здорова вода и воздухъ. Уродить ся все, що посѣете або посадите и можете продати за готовй грошѣ.

Голосѣть ся до:

JOHN JELINEK,
1116. Pine Alley, Braddock, Pa.

Купуйте народнй марки!

JOHN J. CAMPTON
Католицкій похоронникъ.
Вынаймае тано коричѣ — ту и на околицю. —
410 WEBSTER STR., - SHAMOKIN PA.

— Хочете, щобы вашй грошѣ безпечно и скоро були высланй до старого краю. то вамъ то зробить John Nemeth, 457 Washington St. New York, N. Y.

C. M. HATHAWAY,
аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.
Колектуе такожь грошѣ за рентъ. Мае два домы до ренту на Race str., три домы на продажь на Hill str., домы до мешканя або на продажь на Blakely, Olyphant, Pa.
ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА.

$5-вый цѣсарскій ЕЛЄКТРИЧНЫЙ ПОЯСЪ за 1 доляра.

Щобы впровадити нашъ $5.00 Цѣсарскій Електричный Поясъ спродамо въ протягу слѣдуючихъ 30 днѣвъ 10.000 сихъ поясôвъ по незвычайно низькôй цѣнѣ с. е. по 1 дол. ЛѢЧИТЬ ПОДЧАСЪ СНУ. Руматизмъ, нервове ослаблене, хоробы серця, остре перехододжене, диспепсію, хоробы печѣнокъ, бôль въ грудяхъ, бôль головы, ґрипъ, хоробы почокъ и жолудка, слабости жѣночй, болѣ въ крижахъ и т. п. УСУВАЄ БÔЛЬ ВЪ ПРОТЯГУ ОДНОГО ДНЯ. Тысячѣ людей вылѣченыхъ кождого дня. Бôльше якъ 4.750.000 людей уживае ихъ нынѣ. ПИШѢТЬ ДНЕСЬ и залучѣть $1.00 а мы пôшлемо вамъ поясъ и оплатимо пересылку.

C. J. Kapoun Co., 1015 Collins Str., Joliet, Ill.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.
Недалеко рускои плебаніи.

Доорый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь краянъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Таньо надзвычайно!

Выробляе братскй машлѣ, шапки, вôдзнаки, хоругвы, униформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даромъ.

Можете писати до насъ по руски, словеньски або польски.

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

Друкарня „Свободы“

ВЫКОНУЄ:

ТИКЕТЫ, на пікніки, балѣ, выгравки, представленя,
ПАПЕРЫ листовй,
КОВЕРТЫ для братствъ и поодинокихъ людей,
СТАТУТЫ братскй,
КНИГИ параф. и братскй,
КНИЖКИ колекторскй, братски и т. п.,
ПЛЯКАТЫ,
ЦИРКУЛЯРѢ

и взагалѣ всѣ роботы друкарскй

!!!СТАРАННО, ТАНО И НА ЧАСЪ!!!

АДРЕСЪ: SVOBODA,
BOX 353, SCRANTON, PA.

ИВАНЪ ГЛОВА

JOHN GLOVA (POSTMASTER)
— въ —
Excelsior, Pa.

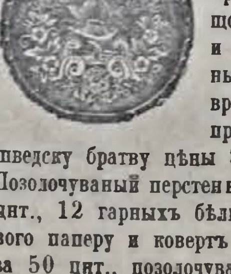
ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякй потрѣбнй рѣчѣ до житя, якъ такожь можна купити убраня майнерскй и звычайнй.

Посылае такожь грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солідного Ивана Глову. L 6

ДАРОМЪ 24 хорошихъ и цѣнныхъ предметôвъ. Хто собѣ заордеруе нашу красну нікльову годинку, котру вырабляе одна зъ найлѣпшихъ фабрикъ и єсть выпробована и ґарантована на **20 ЛѢТЪ**, такъ, що може ся рôвнати 30 доляровымъ годинкамъ и пôшле намъ за неѣ и за гарный позолочуваный ланцушокъ $2 50 — то мы єму зашлемо вразъ зъ годинникомъ и ланцушкомъ слѣдуючй предметы зовсѣмъ дармо: 1 знамениту королѣвску шведску братву цѣны $2.50. Добрый кишенковый нôжь за 40 цент. Позолочуваный перстень цѣны $1.00, 1 брилянтовый ґузикъ за 60 цнт., 12 гарныхъ бѣлыхъ хустинокъ за $100, 24 аркушôвъ листового паперу и ковертъ за 10 цнт., 1 пару спинокъ до маншатôвъ за 50 цнт., позолочуванй спинки до сорочки за 50 цнт.

Сй рѣчи будемо высилати даромъ лишь за короткій часъ, протоє спѣшѣть зъ замовленями. Пишѣть на адресу:

Ch. I. Kapoun Co., 1015 Collins Str., JOLIET, ILL.

ГАВРІЕЛЪ МАЛИНЯКЪ
WHOLESALE
Cor. Franklin & Spruzheim Sts.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочѣвкахъ зъ найлучшихъ броварѣвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ

Въ Шамокінъ, Па. мешкае рускій кравець
ПЕТРО КУЗМИЧЬ
425 N. Shamokin str.

Робить нѣмъ всѣлякій убраня мужескій складно и дешево.

Хто у него замовить убране, нѣколи того не пожалуе.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО
готельничій
на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Заступай ся до Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повні склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинги, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпьешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у хатѣ!

Памятайте Русины, що Русинка
МАРІЯ ЛУЧКОВЕЦЬ
мае гарно урядженый ГОТЕЛЬ на розѣ Independence & Vine Str. Nr. 717 въ ШАМОКІНЪ, ПА.

Тамъ забавитесь, ажъ мило,
Въ нѣм добра „виска", пиво,
Вино, коньякъ и цигара
Й господиня гарна, жвава.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ
Д. ГОЛОДА
38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найздоровшій и найтаншій напитки всякого рода и пораду, де най лучше купити шифкарту.

Dr. F. J. Meek,
(МИКОЛАЙЧИК.)

СПЕЦИЯЛІСТ
СЛАБОСТЕЙ
ЖІНОЧИХ,
ДИТЯЧИХ
І ВЕНЕРИЧНИХ.

Жени при породі дізнають особлившеї опіки.

Офіс: 227 N. Shamokin Str. SHAMOKIN, PA. | Телефон Nr. 1673

Юліянъ Копистяньскій
(Julian Kopyscianski)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Первърядный салюнъ рускій. — Найлѣпшій напитки можна ту достати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого ґатунку, горѣвки досконалй; цигара дуже добрй.

[illegible] Братя Русины до свого братчика Юлька!

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ
TROMETTER'S
(Тромейтеръ)
при Рединьскôмъ депѣ въ Shamokin, Pa.

Снѣданя, Обѣды, Вечерѣ

Въ кождомъ часѣ можна достати такъ горячі якъ и зимні перекуски. Потравы прилагоджені на европейскій способъ, дуже смачно. Услуга солідна. Окремі комнаты для родинъ. Найлучші вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливі напитки. Цѣна дуже мала.

МАЄШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?
CONDRAD LOTZ,
305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa.

оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розпороті. Такожь робить книжки для брацтвъ, церквей, бизнесменôвъ и т. д. За роботу гарантуе.

ПЕРША РУСКА БУЧЕРНЯ ВЪ SCRANTON, PA.
Михайла М. Югаса
314 THIRD STREET

Хочешь купить добре мясо,
Шинку чи смачныхъ ковбасъ,
Не трать брате грошей й часу,
Лишь пытай ся, де бучеръ Югасъ.

Вôнъ всѣлякѣ мясо мае,
Зъ людьми красно розмовляе
И поруски, по словеньски,
По анґлійски и по польски.

Зъ него Русинъ, бучеръ славный,
Къ доброй справѣ всегда справный,
За рускій народъ крѣпко стоить,
Вражды людской ся не боить.

Тожь Русинамъ треба знати,
Що єго тре пôдпирати;
Красно зважить, въ папѣръ запакуе,
Бучерня чиста, ажъ ся серце радуе.
Мы, Руснаки не жалуемо,
Вôдъ Югаса все мясо купувати будемо,
Бо вôнъ у Scranton найлѣпше мясо мае,
О тôмъ кожда дитина навѣть добре знае:

Тожь милй братя, нѣкуда ся не волочѣть,
До найлѣпшои бучернѣ до Югаса ходѣтъ
Добре, тано, справедливо
Чисто, смачно и уцтиво!

ГАРМОНІѢ!

Найлѣпшій, найсильнѣйшій и найтаншій гармоніи можете дôстати у мене. — Пишѣть по великій цѣнникъ въ образками, въ котрôмъ найдете машинки до друкованя, годинки, що кукають и грають, гуслѣ, басы, кларнеты, краєві файки, бритвы, печатки и много другихъ новыхъ а потрѣбныхъ рѣчей.

S. KELTONIK, PUNXSUTAWNEY, PA.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ попоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.	Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо есть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЄГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,
LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: General Office 2333.
Night Call 4854.

???Хочете бути вылѣчені???
Удайтесь до
Дра Леонарда Ландеса.

Спеціялістъ въ хоробахъ мужескихъ и жѣночихъ. Бувъ довгій часъ практикантомъ при Ню-Йорскôмъ університетѣ, студіювавъ практично при шпиталяхъ въ Вѣдни и Берлинѣ а вернувши до Америки практикувавъ много лѣтъ якъ лѣкарь въ Либанонъ, Белвю и др.

Говорить по руски, польски, словеньски, анґлійски и нѣмецки.

Ручить вылѣчити слабости: легкихъ, серця, почокъ, жолудка, бôль головы, слабу память, пухленину, ревматизмъ, рака, хоробы нашкôрні, чиракн, вереды, бôль горла, носа, ушей и очей, утрату мужескои силы и т. и.

Робить всѣлякі операціи. Пишѣть до него о пораду а вôнъ вамъ дасть вôдповѣдь на всѣ ваші питаня.

DR. LEONARD LANDES,
134 E. 24th St. недалеко Lexington Ave., NEW YORK, N. Y.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ
Russian Mercantile Co. Ld.
— въ —
SHAMOKIN, PA., 327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый домъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумні Русины належать до тои компаніи, купують зо свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $4,000.00 Заряджують нимъ:

Н. Габура, М. Колодѣй и М Пелякъ.

Гей Русини! чи знаете ви дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка
въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаете. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пошле вамъ гроші до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найпараднѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погоститеся, якъ въ рôдной бабки на весѣлю.

SOCIALISM is the coming issue in politics. You may be for it or against it, but in either case you need to understand it, and so you need to read
The International Socialist Review
Ask your newsdealer for it or send 30 cents for a three month's subscription and a copy of Socialism and Farmers. No free copies.
CHARLES H. KERR & COMPANY, Publishers
56 FIFTH AVENUE, CHICAGO

ПРО ЧТО ХВОРѢЕТЕ?

ПРО ЧТО ТЕРПИТЕ А НЕ ВЫЗДОРОВЛЯЕТЕСЯ?

Чи незнаете, что можете быти вылѣчены если того собѣ желаете?

„Не самыи лѣкарства, но и способъ лѣченія и ужитья излѣчають слабости."

Сильне бите серца и его лѣченіе.

Терпѣла я 5 лѣтъ на бôль въ лѣвомъ боцѣ а главнѣе на сильное битье серца Великіи сумы грошей выдала я докторамъ, по жаденъ изъ нихъ ничего мнѣ не помогъ. На конець лѣкарства Проф. Др. Коллинса возвратили мнѣ мое утраченное здоровье.

М. Стаховичь,
106 E. 81st St.,
New York.

Женская неправильность.

Была я хвора за 6 лѣтъ на мѣсячную неправильность, имѣла я при каждой мѣсячной регулярности нестерпимыи болѣ въ крижахъ и слабинахъ, при томъ и боль головы мучилъ мене. Докторскіи лѣкарства на мой недугъ ничого мнѣ не помогли, ажь на послѣдъ спробовала я лѣкарства Проф. Дра Коллинса, которыми я теченіем одного мѣсяца сполна выздоровѣлася.— Всѣ, которы чуетеся быти хворыми, удайтеся до него, ибо онъ есть тотъ лѣкарь, которому можно повѣрити для его великой учености и знанія въ лѣченію небезпечныхъ слабостей.

Паул. Загаръ,
Claremont, Minn.

Наша порада.

Если чуетеся быти хворыми, удайтеся только на вообще извѣстного лѣкаря, якимъ есть **Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ,** который непремѣнно Васъ вылѣчить, якъ уже вылѣчилъ тысячи а тысячи иныхъ людей. Неоткладайте съ вылѣченіемся, ибо якъ поздно начнете лѣчитися, то тяжше есть лѣченіе.

Доброе дѣло само себе хвалитъ.

Проф. Д-ръ Е. С. Коллинсъ непотребуетъ выхвальоватися, понеже его паціенты выхваляютъ. Множество листовъ отъ выздоровленыхъ людей свѣдчитъ о его похвалы-достойномъ успѣху въ лѣченію.

Не выкидайте грошей на всякіи дурницѣ, якъ напр. на электричныи пасы. Въ такихъ электричныхъ пасахъ или крестахъ нѣтъ ніякой электрики, ани ніякой лѣчивой силы средства. Но съ тымъ легко можете прити до несчастя, если такій пасъ будете носити, ибо ваша немощь застарѣется и погоршается. Тсе скажетъ Вамъ каждый добрый лѣкаръ.

Выстерѣгайтеся подправлятслей и паподоблятелей. Проф. Д-ръ Коллинсъ предъ годами вынайшолъ способъ, для которого есть въ состояніи съ успѣхомъ лѣчити хворыхъ, которы суть отдалены, а которыи свою слабость докладно опишутъ и въ листѣ ему зашлютъ. Онъ одинъ есть въ состояніи отгадати всякіи хвороты изъ описанія. Теперь уже и прочіи лѣкарѣ хотятъ его наслѣдувати и прото почт. читателѣ най остерѣгаются ихъ.

Про что сталея Проф. Коллинсъ такимъ славнымъ лѣкаремъ и про что до него удаются недужныи изъ всѣхъ сторонъ Америки?

На той вопросъ слѣдуетъ короткій отвѣтъ: Понеже Проф. КОЛЛИНСЪ дуже скоро кождого своего паціента вылѣчитъ а то и такого, которого ани лѣкарѣ ани лѣкарскіи общества вылѣчити немогли, а понеже Проф. Коллинсъ считаетъ меньшу цѣну за лѣченіе и медецины, якъ который иный лѣкаръ.

Кождому можетъ быти споможено. Недужныи най не тратятъ надѣи а сейчасъ най удадутся до Проф. КОЛЛИНСА съ полнымъ довѣріемъ. Кто можетъ, най самъ прійдетъ, но не есть того конечно потребно. Къ тому достаточно будетъ того, если недужный опишетъ свою хвороту докладно и зашлетъ листъ Проф. КОЛЛИНСОВИ. Той славный зналець изъ листу переконается, своею высокою ученостью и многорочную практику употребить къ тому, чтобъ хвороту добре спозналъ и предписалъ терплящому отвѣтныи лѣкарства. Его найбольшою радостію есть, если можетъ хворому навратити здоровіе.

При лѣченію всякихъ хворотъ, главнымъ дѣломъ есть то, чтобъ лѣкаръ дѣйстно спозналъ недугъ и не сдѣлалъ якій омылъ. Въ томъ оглядѣ не выровнается Проф. КОЛЛИНСОВИ ніякій иный лѣкаръ, что уже вобще есть извѣстно по всей Америкѣ.

Кому ины лѣкарѣ немогли помогчи, кто уже зуновалъ платити инымъ лѣкарямъ или лѣкарскимъ обществамъ, най спробуе еще удатися до Проф. КОЛЛИНСА. Уздоровилъ онъ уже больше тысяча людей, которыхъ докторы по долгомъ, но безуспѣшномъ лѣченію узнали за невылѣчительныхъ. — Не вынаходте новыхъ лѣкаровъ и новыхъ лѣкарскихъ обществъ, но всегда въ случаю слабости удайтеся лишь на извѣстного и практичного знальца подъ адрессою:

Почтенѣйшій Проф. Коллинсъ!

Могу ся Вамъ похвалити, что по ужитью Вашихъ лѣкарсв есьмъ совсѣмъ здоровъ. За долгіи часы былъ я хворый и ани не надѣялся того, чтобъ Вы мнѣ такъ скоро спомогли. Уже не имѣю ани боленія головы ани жолудка ани кольки въ клубахъ, изъ всего уже есьмъ вылѣченый.

За тое все желаю Вамъ, най Васъ Богъ поживитъ на много и много лѣтъ!

Іоаннъ Страхъ,
P. O. Box 12,
Mogadore, O.

Госп. М. Любичь пишетъ такъ:

Дорогій пане!

На хвороту, зъ которой теперь есьмъ вылѣченъ, терпѣлъ я чрезъ полныхъ 5 лѣтъ. Пробовалъ я розличныхъ докторовъ и подля препису уживалъ ихъ лѣкарства, но все было задармо. На раду моего пріятеля обратился я на Васъ и днесь я есьмъ счастливый человѣкъ ибо сейчасъ позбавился той страшной недуги

Не есьмъ я богатый человѣкъ и не маю Вамъ чимъ отплатитися, но зато прошу что денно Бога, чтобъ вас подержалъ въ счастью и здоровлю на много лѣтъ къ помочи всѣмъ терплящимъ.

Вашъ отданый
Март. Любичь,
P. O. Box 699,
Wilmerding, Pa.

PROF. DR. E. C. COLLINS,
NEW YORK MEDICAL INSTITUTE,
140 W. 34th Street, NEW YORK, N. Y.